

Школски програм (пети разред)

[Otkucajte podnaslov dokumenta]

ОШ "Петар Лековић" -
Пожега

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД**ШКОЛСКА 2013/2014.**

ФОНД ЧАСОВА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД		А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		ПЕТИ РАЗРЕД	
Редни број	Нед.	Год.	Нед.	Год.	
1.	Српски језик	5			144
2.	Страни језик-енглески	2			72
3.	Ликовна култура	2			72
4.	Музичка култура	2			72
5.	Историја	1			36
6.	Географија	1			36
7.	Математика	4			144
8.	Биологија	2			72
9.	Техничко и информатичко образовање	2			72
10.	Физичко васпитање	2			72
Укупно : А		23			828

Редни
број

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

1.Верска настава / Грађанско васпитање	4	1	36
2.Страни језик- /италијански језик/ /шпански језик/, /немачки језик/ /француски језик/		2	72
3.Физичко васпитање- изборни спорт		1	36
Укупно : Б		4	144
Укупно : А+Б		27	972

Редни број

В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

1	Чувари природе	1	36
2	Свакодневни живот у прошлости	1	36
3	Хори оркестар	1	36
4	Цртање, сликање и вајање	1	36

Редни
број

Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

1.	Редовна настава	28	1008
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36

Редни број

Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

1.	Час одељенског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
3.	Екскурзије		1 дан

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

• СВРХА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложенем друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени

развој и будући живот- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање, укључивање у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очување природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократки уређеног, хуманог и толератног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавања, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и собробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналост и отвореност за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етичке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања који нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовања права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски развијеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.
- програм се остварује на српском језику.

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

СРПСКИ ЈЕЗИК

СРПСКИ ЈЕЗИК - ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

Образовни стандарди су дефинисани за следеће области: **Вештина читања и разумевање прочитаног, Писано изражавање, Граматика, лексика, народни и књижевни језик и Књижевност.**

У образовне стандарде, после одговарајућих испитивања и одређивања нивоа, треба укључити и област **усмено изражавање**. Као основа за дефинисање стандарда у тој области може послужити следећи списак знања и умења: правилно изговара гласове; поштује књижевно-језичку норму у говору; изражајно чита уметнички текст обрађен у настави и изражајно казује научен текст; препричава текст без сажимања или са сажимањем; зна да исприча о стварном или измишљеном догађају, у првом или трећем лицу, поштујући изворну хронологију или ретроспективно; уме усмено да обавести некога о нечему и опише нешто (да усмено сачини експозиторни и дескриптивни текст); уме да учествује у расправи; уме да формулише своје мишљење и да га јавно искаже; и има изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, као и слушања и поштовања туђег мишљења).

Стандарде обележене звездicom није било могуће тестирати задацима или нису тестирани у овом истраживању.

Област: ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи</p> <p>1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратија (приповедање), аргументација, пропаганда*</p> <p>1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима</p> <p>1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста</p> <p>1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима</p> <p>1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног</p> <p>1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство - циљ, узрок - последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту</p>	<p>2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „детимично читање" (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци" (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања*</p> <p>2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)</p> <p>2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове</p> <p>2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи</p> <p>2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима</p> <p>2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту</p>	<p>3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст</p> <p>3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту</p> <p>3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе</p>
<p>1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста:</p>	<p>8</p>	

Област: **ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>1.2.4. уме да преприча текст</p> <p>1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања* (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)</p> <p>1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу</p> <p>1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*</p> <p>1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима</p> <p>1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње*</p>	<p>2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан</p> <p>2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p> <p>2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста</p> <p>2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика*</p> <p>2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева</p>	<p>3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднасловне деловима текста</p> <p>3.2.2. саставља аргументативни текст</p> <p>3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу</p> <p>3.2.4. пише резиме дужег и/или сложенијег текста</p> <p>3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>
--	--	--

Област: ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК
Подобласт: **ГРАМАТИКА**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама</p> <p>1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*</p> <p>1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима</p> <p>1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи</p> <p>1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела</p> <p>1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)</p> <p>1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)</p> <p>1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима</p> <p>1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми</p> <p>1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)</p> <p>1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања*</p>	<p>2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме</p> <p>2.3.2. препознаје гласовне промене</p> <p>2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи</p> <p>2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)</p> <p>2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима</p> <p>2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици</p> <p>2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика</p>	<p>3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима</p> <p>3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује)</p> <p>3.3.3. зна и у свом говору примењује* акценатску норму</p> <p>3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама</p> <p>3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)</p>
---	--	---

Област: ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК
Подобласт: ЛЕКСИКА

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору* као лексички механизам</p> <p>1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)</p> <p>1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)</p> <p>1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)</p> <p>1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама</p>	<p>2.3.9. познаје метонимију* као лексички механизам</p> <p>2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава</p> <p>2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/ или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)</p>	<p>3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла</p> <p>3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научно-популарним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава</p>
---	---	---

Област: ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

Подобласт: **НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)</p> <p>1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика</p> <p>1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина</p> <p>1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)*</p> <p>1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*</p>		
--	--	--

Област: **КЊИЖЕВНОСТ**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела</p> <p>1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)</p> <p>1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму</p> <p>1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)</p> <p>1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевно-уметничком тексту: наратив, дескрипција, дијалог и монолог</p> <p>1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевно-уметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја)</p> <p>1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...</p> <p>1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе*</p> <p>1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*</p>	<p>2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања</p> <p>2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација</p> <p>2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)</p> <p>2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научнопопуларне текстове</p> <p>2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевно-уметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)</p> <p>2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност</p> <p>2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог</p> <p>2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела</p> <p>2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*</p>	<p>3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива</p> <p>3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту</p> <p>3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу</p> <p>3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту</p> <p>3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе</p> <p>3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело</p> <p>3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже</p> <p>3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави*</p>
<p>18</p>		

**ГОДИШЊИ ПРОГРАМ
СРПСКИ ЈЕЗИК – 5.разред**

Циљеви и задаци

– Развијање љубави према матерњем језику и потреба да се он негује и напређује;
– основно описивање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
– поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
– упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
– оспособљавање за успешно служење књижевним језику музичким и говорним облицима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
– развијање осећања за аутентичне естетске вредности књижевне уметности;
– развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћењем речника, језичког и стилског израза;
– увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања себи (дживљајног, усмереног, истраживачког);
– оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевно уметничких дела различитих жанрова;
– упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова и изилустрованих енциклопедија и часописа за децу;
– поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
– развијање потребе за књигом, способности да се њом самостално служи као извором знања;

навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
– поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
– поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
– усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
– упознавање, развијање, чување и поштовање властите националне и културне идентитетне одлике српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
– развијање поштовања према културној баштини и потребама сеона негују и напређује;
– навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
– подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
– подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
– васпитавање ученика за животираду духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
– развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.
– усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица;
– савладавање технике читања и писања на ћириличком писму;
– навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању;
– формирање навике зачитко, уредно и лепо писање;
– поступно вођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова;
– уочавање врста књижевних дела према захтевима програма;

– усвајање основних књижевних теоријских и функционалних појмова према захтевима програма;
– оспособљавање за усмено и писмено причавање, причање и описивање према захтевима програма

**Глобална структура годишњег програма
СРПСКИ ЈЕЗИК – 5.разред**

Ред. број	Наставна тема/целина	Увод	Обрада	Понављање, вежбање	Систематизација	Евалуација, самоевалуац.	Укупно	Стандарди
1	ГРАМАТИКА	1	32	14	1	8	56	CJ.1.3.5 CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.16 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7 CJ.2.3.8. CJ.3.3.1. CJ.3.3.6.
2	КЊИЖЕВНОСТ	1	50	16	1	4	71	CJ.1.2.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.3.21 CJ.1.4.1. CJ.1.4.7. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.4.6. CJ.2.4.8 CJ.2.4.9. CJ.3.1.2. CJ.3.1.2. CJ.3.4.1 CJ.3.4.4
3	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА			31	1	5	42	CJ.1.2.1 CJ.1.1.2. CJ.1.2.4. CJ.1.2.9. CJ.2.2.3. CJ.2.1.5. CJ.3.2.1. CJ.3.2.4
4	ПРАВОПИС		3	7	1		11	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.2.2.3. CJ.2.3.11. CJ.3.2.1 CJ.3.2.4.
5	ОРТОЕПИЈА			4				CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.3.1.1. CJ.3.1.2.

Свега	2	85	72	4	17	180	
-------	---	----	----	---	----	-----	--

Тематска структура годишњег програма

Предмет: Српски језик – 5. разред

Наставна тема: ГРАМАТИКА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
- проста реченица	- проверавање знања стечених у претходним разредима	CJ.1.3.5 CJ.1.3.8. CJ.1.3.9.	Стваралачка Разговор	Уџбеник Свеска	посматрање разговори
- зависни реченички чланови	- овладавање простом реченицом и њеним деловима	CJ.1.3.16 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7	Текстуална Активна настава	Текстови Фломастери	белешке продукти активности ученика
- атрибут	- увођење ученика у значење речи	CJ.2.3.8. CJ.3.3.1. CJ.3.3.6.	Проблемска настава Размена мишљења	Панои Постери	домаћи задаци задовољство ученика на часу
- апозиција	- увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости речи		Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња		
- сложена реченица	- стицање основних знања о именицама и функцијама падежа				
- променљивост речи	- стицање основних знања о именичким заменицама				
- грађење речи	- стицање основних знања о				
- падежи					
- именице					
- именичке заменице					
- придеви					

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

- бројеви	придевима				
- глаголи	- стицање основних знања о бројевима				
- инфинитив	- стицање основних знања о глаголима				
- презент	- стицање основних знања о глаголским облицима				
- радни глаголски придев					
- перфекат					
- футур I					
- непроменљиве речи					
Корелација:					

Предмет: Српски језик – 5. разред
Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
- „Еро с онога свијета“	- анализа епског дела	CJ.1.2.1.	Стваралачка	Уџбеник	посматрање
- Шаљиве народне приче	- тумачење главних мотива	CJ.1.1.2.	Разговор	Лектира	разговори
- „Дјевојка цара надмудрила“	- и песничких слика у лирској песми	CJ.1.1.6. CJ.1.3.21	Текстуална	Свеска	белешке
- Народне новеле и бајке	- вредновање	CJ.1.4.1.	Активна настава	Текстови	продукти активности ученика
- Народне пословице, загонетке, питалице	- вредновање књижевноуметничких дела различитих жанрова	CJ.1.4.7. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7.	Проблемска настава Размена мишљења	Фломастери Панои	домаћи задаци задовољство ученика на часу
- „Житије Хајдук Вељка Петровића“	- разумвање и свестрано тумачење књижевноуметничких дела	CJ.2.4.6. CJ.2.4.8 CJ.2.4.9. CJ.3.1.2.	Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска	Постери	
- „Домовина“		CJ.3.1.2. CJ.3.4.1 CJ.3.4.4	Сарадња		
- „Песма о песми“	- тумачење популарних и информативних текстова				
- „Капетан Џон Пиплфокс“	- овладавање начином вођења дневника о прочитаним делима				
- „20.000 миља под морем“					
- „Робинсон Крусо“	- оспособљавање ученика за доживљавање сценских остварења				
- „Поље“					
- „Покошена ливада“					
- „Чича Јордан“	- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује				
- „Зимско јутро“					

<ul style="list-style-type: none"> - „Женидба Душанова“ - „Свети Сава“ - Епске песме о Немањићима и Мрњавчевићима - „Мостови“ - „Небеска река“ - „Прва бразда“ - „Десетица“ - „Дечак и пас“ - „Песме о мајци“ - „Кирија“ - „Биберче“ - „Моји изуми“ - „Хајдуци“ - „Шешир професора Косте Вујића“ - „Вашар у Тополи“ - „Путовање у путопис“ - „Шашава песма“ - „Том Сојер“ - „Вила зида град“ 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање ученика на литерарно и сценско стваралаштво 				
---	--	--	--	--	--

Корелација:

Предмет: Српски језик – 5. разред

Наставна тема: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
--------------------------------	--------	-----------	-------------------------------	----------	--------------------------

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

- Наш растанак са учитељицом	- самостално и планско препричавање	CJ.1.2.1 CJ.1.1.2. CJ..1.2.4. CJ.1.2.9.	Стваралачка Разговор	Уџбеник Лектира	посматрање разговори
- Један смешан догађај	- самостално и планско описивање	CJ.2.2.3. CJ.2.1.5. CJ.3.2.1. CJ.3.2.4	Текстуална Активна настава	Свеска Текстови	белешке продукти активности ученика
- Игра коју највише волим	- развијање смисла и способности за правилно усмено и писмено богаћење усменог и писменог изражавања		Проблемска настава Размена мишљења	Фломастери Панои	домаћи задаци задовољство ученика на часу
- Један занимљив догађај	- богаћење речника		Интерактивна метода Ситуациона	Постери	
- Моја учионица	- развијање језичког и стилског израза		Радионичарска Сарадња		
- Како је протекао зимски распуст					
- Како се пише писмо					
- Мајка је најлепша бајка					
- Занимање мог оца (мајке)					
- Дечак из моје улице					
- Вашар у моме селу					
- Наши мали несташлуци					
- Најомиљенији књижевни лик					

Корелација:

Предмет: Српски језик – 5. разред

Наставна тема: ПРАВОПИС

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.
<ul style="list-style-type: none"> - Писање великог слова - Знаци интерпункције - Правописна вежбања 	<ul style="list-style-type: none"> - проверавање правописних правила обрађених у претходним разредима - растављено и састављено писање речи - знаци интерпункције - растављање речи на крају реда 	СЈ.1.2.1. СЈ.1.2.7. СЈ.2.2.3. СЈ.2.3.11. СЈ.3.2.1 СЈ.3.2.4.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Свеска Текстови Фломастери Панои Постери	посматрање разговори белешке производи активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу

Корелација:

Предмет: Српски језик – 5. разред

Наставна тема: ОРТОЕПИЈА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, образи	Средства	Евалуација, самоевалуац.
--------------------------------	--------	-----------	-------------------------------	----------	--------------------------

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<ul style="list-style-type: none"> - Правилно рецитованье научених стихова 	<ul style="list-style-type: none"> - провераванье и увежбавање садржаја из претходних разреда 	<ul style="list-style-type: none"> SJ.1.1.1. SJ.1.1.2. SJ.1.1.6. SJ.2.1.1. SJ.2.1.4. SJ.3.1.1. SJ.3.1.2. 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Уџбеник Лектира Свеска Текстови Фломастери Панои Постери 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
<ul style="list-style-type: none"> - Вежбе у изговарању акцента обрађених текстова 	<ul style="list-style-type: none"> - правилан изговор гласова 				
<ul style="list-style-type: none"> - Интонација везана за изговор узвика 	<ul style="list-style-type: none"> - интонација реченице 				

Корелација:

ДОДАТНА НАСТАВА (ПЕТИ РАЗРЕД)					
	Наставна јединица	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Евалуација, самоевалуац.
1.	Изражајно читање	-увежбавање читања -препознавање врсте речи	Стваралачка Разговор Текстуална	Уџбеник Лектира Свеска	посматрање разговори белешке
2.	Изражајно читање	-уочавање и препознавање реченичких чланова -развијање смисла и способности за правилно усмено и писмено богађење усменог и писменог изражавања	Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Текстови Фломастери Панои Постери	продукти активности ученика задовољство ученика на часу
3.	Врсте речи – распознавање	-препознавање и увежбавање падежа -развијање језичког и стилског израза -анализа епског дела -тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми			

4.	Врсте речи - распознавање	-разумевање и свестрано тумачење књижевноуметничких дела -препознавање глаголских облика			
5.	Служба речи у реченици				
6.	Служба речи у реченици				
7.	Главни и зависни реченички чланови				
8.	Главни и зависни реченички чланови				
9.	Лирске народне песме				
10.	Сложена реченица				
11.	Глаголски вид и глаголски род				
12.	Епске народне песме				
13.	Падежи				
14.	Падежи				
15.	Падежи (вежбе на примерима)				
16.	Лирски књижевни род				

17.	Глаголски облици				
18.	Глаголски облици				

ДОПУНСКА НАСТАВА

5. РАЗРЕД

	Наставна јединица	Циљеви, задаци (исходи)	Активности, методе	Средства	Евалуација, самоевалуац.
1.	Савремени српски књижевни језик	-Обнављање, систематизација знања и делимично проширивање садржаја из граматике и правописа из претходних разреда. -Упознавање историјског развоја српског језика. -Савладавање главних правила акценатске норме. -Анализа и процена уметничких дела. -Овладавање расправом као обликом усменог и писменог изражавања. -Систематизација знања о градиву из свих програмских подручја.	Стваралачка Разговорна Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Свеска Текстови Фломастери Панои Постери	посматрање разговори белешке продукти активности ученика задовољство ученика на часу
2.	Савремени српски књижевни језик				
3.	Језици народа и националних мањина у Србији				
4.	Језици народа и националних мањина у Србији				
5.	Стилогеност речи. Врсте стилова				
6.	Драмско књижевно дело				
7.	Анализа савременог књижевног дела				
8.	Анализа романа (по избору)				
9.	Анализа романа (по избору)				
10.	Анализа целовитог филмског и драмског дела				
11.	Анализа целовитог филмског и драмског дела				

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

12.	Сарадња у школском часопису	-Самостално и планско препричавање			
13.	Сарадња у школском часопису				
14.	Кратко, садржајно и језгровито излагање о одређеној теми	-Самостално и планско описивање -Анализа епског дела			
15.	Стилске изражајна средства	-Тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песни			
16.	Стилске изражајна средства				
17.	Књижевни родови и врсте	-Вредновање књижевноуметничких дела различитих жанрова			
18.	Књижевни родови и врсте				
19.	Припремање за завршни испит:				
20.					
21.	-граматика	-Разумевање и свестрано тумачење књижевноуметничких дела			
22.	-језичка култура				
23.	-књижевност				
24.	(садржаји предвиђени по упутствима за полагање завршног испита)				
25.		-Тумачење популарних и информативних текстова			
26.					
27.					
28.		-Увежбавање наставних тема предвиђених за полагање завршног испита			
29.					
30.					
31.					
32.					
33.					
34.					
35.					
36.					

ИНДИВИДУАЛИЗОВАНИ НАЧИН РАДА

СРПСКИ ЈЕЗИК – V

Мере/врста подршке: ПРИЛАГОЂАВАЊЕ МЕТОДА, МАТЕРИЈАЛА И УЧИЛА (МЕРЕ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ)

Потребне мере/врсте подршке (за које активности, односно предмете/области)	Кратак опис мере/врсте подршке и сврха тј. циљ пружања подршке	Реализује и прати (ко, када)
<p>Српски језик</p> <ul style="list-style-type: none"> – Граматика – Књижевност – Језичка култура – Правопис 	<p>ПРЕДАВАЊЕ - УВОЂЕЊЕ НОВЕ ЛЕКЦИЈЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обезбедити визуелна помагала, велика слова, филмове, шеме, графичке приказе – предавати на начин који ангажује више чула (визуелно, аудиторно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети исл.) – поновити упутства ученику пошто су дата одељењу, затим тражити од ученика да понови и објасни упутства наставнику – написати кључне ставке на табли и/или дати адекватан преглед лекције са главним појмовима – тражити од ученика да писмено или усмено да преглед кључних ставки 	<p>наставници српског језика</p> <p>тим за инклузивно образовање</p> <p>педагог</p> <p>директор</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – поред усмених дати и писана упутства, како би дете могло да их поново погледа касније – дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају – користити подвлачење, истицање за налажење главних идеја/деталја у тексту – поделити дужа предавања на краће делове – додатна прилагођавања (пр. поделити ученике у парове да контролишу рад, обезбедити ученика који помаже у учењу и сл.) <p>ЗАДАЦИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дати додатно време за завршавање задатака – поједноставити сложена упутства – смањити ниво штива у задацима – тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет насупрот квантитета) – скратити задатке, поделом рада на мање делове – дозволити компјутерски одштапане задатке које припреми ученик или које је диктирао ученик, а припремио неко други – користити контролне листе, шеме, картице за подсећање итд. – смањити задате домаће задатке, посебно задатке који захтевају пуно читања	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – дозволити штампана уместо писаних слова у изради задатака – пратити задатке којима ученик сам одреди своју динамику (дневна, недељна) – организовати да оде кући са јасним, концизним упутствима за израду домаћих задатака – признати и наградити усмено учешће ученика на часу – додатна прилагођавања (пр. обезбедити обуку из вештина учења /стратегија за учење <p>ПРОВЕРА ЗНАЊА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дозволити контролне вежбе/тестове са отвореним књигама – дати усмене тестове – дати тестове који се раде код куће – користити објективнија питања (нпр. мање одговора који траже дужа писања) – правити честе кратке квизове, не дуге тестове – дати додатно време за тест – прочитати ученику питања из теста – писати одговоре на питања из теста уместо ученика – избегавати притисак на ученика у смислу времена или конкуренције <p>ОРГАНИЗАЦИЈА УЧЕЊА:</p>	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – обезбедити помоћ око организације учења – одредити један систем за повезивање белешки и задатака – припремити унапред распоред учења/задатака са учеником – направити систем награђивања за завршавање рада у школи и домаћих задатака – родитеље извештавати о напредовању – додатна прилагођавања (пр. одредити једног друга-добровољца који ће помагати око домаћих задатака) – ставити ученика близу наставника – ставити ученика близу позитивног узора – стајати близу ученика приликом давања упутстава или предавања лекција – избегавати стимулације које одвлаче пажњу – организовати више радних група у просторији – допунска настава <p>ПОНАШАЊЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поједноставити правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање – похвалити одређена понашања – користити стратегије за самоконтролу 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – дати посебне привилегије /позитивне подстицаје; убрзати њихову примену – "мудро искористити" негативне последице – дозволити кратке одморе између задатака – подсећати ученика да не прекида рад на задатку (различитим невербалним сигнаlima) – оценити тачне одговоре ученика, не његове грешке – спровести систем управљања понашањем у учионици – омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. послати га да изврши неки налог) – игнорисати неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици – направити уговор са учеником (и по потреби са одељењем) – спровести разумне процедуре паузе 	
--	--	--

Мере/врста подршке: ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ПРОСТОРА/УСЛОВА У КОЈИМА СЕ АКТИВНОСТИ ОДНОСНО УЧЕЊЕ ОДВИЈА (напр. отклањање физичких баријера, специфична организација и распоред активности и сл.)

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

Потребне мере/врсте подршке (за које активности, односно предмете/области)	Кратак опис мере/врсте подршке и сврха тј. циљ пружања подршке	Реализује и прати (ко, када)
<ul style="list-style-type: none"> – обавезни предмети – изборни предмети – факултативни предмет – друштвене, техничке, хуманитарне, културне, спортске активности 	<ul style="list-style-type: none"> – организација наставног простора, наставне опреме за групни и индивидуални рад ученика – припрема и коришћење аудио-визуелних наставних средстава и помагала – у што већој мери онемогућити негативне утицаје који деконцентришу рад ученика и одвлачење пажње приликом наставног рада – омогућити несметан превоз ученика ђачким аутобусима у доласку и одласку из школе у свим временским условима – правовремена набавка материјала и потрошних средстава за израду дидактичког материјала (тестови, задаци, упутства, обавештења родитељима, контролне листе, шеме, картице, слике, цртежи, постери...) – прилагођавање појединих учионица за реализацију наставе физичког васпитања поготово у зимским условима 	<p>наставници разредне наставе</p> <p>наставници предметне наставе</p> <p>директор</p> <p>педагог</p> <p>тим за инклузивно образовање</p>

Мере/врста подршке: ИЗМЕНА САДРЖАЈА АКТИВНОСТИ И ИСХОДА, ОДНОСНО САДРЖАЈА УЧЕЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА ОБРАЗОВАЊА

Потребне мере/врсте подршке (за које активности, односно предмете/области)	Кратак опис мере/врсте подршке и сврха тј. циљ пружања подршке	Реализује и прати (ко, када)
<ul style="list-style-type: none"> – обавезни предмети – изборни предмети – факултативни предмет – друштвене, техничке, хуманитарне, културне, спортске активности 	<ul style="list-style-type: none"> – прилагођавање садржаја наставног плана и програма за физичко васпитање условима рада школе с обзиром на климатске околности и недостатак физкултурних сала – прилагођавање исхода учења и стандарда постигнућа одређеним категоријама ученика и појединим ученицима с обзиром на њихове развојне карактеристике и степен когнитивног, емоционалног, физичког и социјалног развоја – кроз оперативни наставни план и програм за сваки наставни предмет и ваннаставну активност – прилагођавање садржаја рада и социјалних облика рада ученика развојним карактеристикама ученика – прилагођавање система оцењивања сходно потребама развоја ученика са сметњама и тешкоћама у развоју – реализовати наставу на начин који ангажује више чула (визуелно, аудитивно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети исл.) 	<p>наставници разредне наставе</p> <p>наставници предметне наставе</p> <p>тим за инклузивно образовање</p>

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / ПЕТА ГОДИНА УЧЕЊА V РАЗРЕД

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Циљеви:

Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из енглеског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља.

Општи стандарди

Кроз наставу енглеског језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Задаци на нивоу језичких вештина

Разумевање говора

Ученик треба да:

- разуме краће дијалоге (до 7 реплика / питања и одговора)
-разуме општи садржај и издваја кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 2-3 слушања;
-разуме усмене поруке у вези са активностима на часу ,свакодневним активностима, догађајима из непосредне прошлости и плановима за блиску будућност.
Разумевање писаног текста
Ученик треба да:
-разуме краће текстове (до 80 речи), који садрже велики проценат познатих језичких елемената, а чији садржај је у складу са искуством и интересовањима ученика.
Усмено изражавање
Ученик треба да:
даје основне информације о себи и свом окружењу
описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију у садашњости, прошлости или будућности, користећи усвојене речи и реченичне моделе
прпричава садржај обрађених текстова
даје своје мишљење и изражава ставове (допадање и недопадање)
Писмено изражавање
Ученик треба да:
пише реченице и краће текстове (до 50 речи)
препричава шта је видео, чуо, прочитао
изражава сопствене потребе и интересовања
Интеракција
Ученик треба да:
са саговорницима размењује неколико основних исказа у вези са конкретном ситуацијом
учествује у комуникацији (у пару, у групи, итд.)
Знања о језику
-уочава сличности и разлике између матерњег и енглеског језика
-препознаје и користи основне граматичке садржаје
- зна да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.

Недељни број часова: 2
Годишњи фонд: 72

Тема	Број часова				Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
						Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе
Увод	обладала	утврђивање	систематизација	провера знања	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - савладају употребу садашњег времена глагола <i>be ,can</i> - правилно користе изразе везане за поздрављање и представљање - воде разговор о члановима породице - постављају једноставна питања користећи упитне речи - увежбају алфавет - дају и траже информације о себи и другима - именују и описују предмете из свог окружења - изражавају припадност 	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалогска метода, монологска метода, илустративна метода, разговор,
	1							

Мој живот –школа, ројендан, свакодневне активности					Ученици треба да:	-слушају, читају. траже информације у тексту, одговарају на питања, постављају питања, пишу кратке реченице о свакодневним активностима, упоређују празнике у Британији и својој земљи	-даје упутства, координира рад ученика, упућује ученике узаконитости усменог и писменог изражавања, уводећи граматичке садржаје без детаљних граматичких објашњења	-усмено излагање -рад у пару -индивидуални рад -разговор -коришћење мултимедијалних презентација
	5	4	1		-правилно користе Present simple (потврдни, упитни и одрични облик) за описивање свакодневних активности -постављају питања која захтевају одговоре да/не и са упитним речима where, when, who, what, how, why... - користе прилоге за учесталост, са посебним нагласком на позицију ове врсте прилога у реченици: every day, often, once, twice, three times, sometimes often, usually. -користе редне бројеве -правилно изговарају датуме -користи правилну интонацију при постављању питања - обогате знања о традицији и обичајима у Великој Британији			

Животиње	5	4	1	1	Ученици треба да:	-слушају текст, читају, траже информацију у тексту, допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују, самостално долазе до граматичких правила, завршавају и причају причу, говоре о својим обавезама	-даје упутства, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, поставља питања и подстиче ученике да постављају питања	-индивидуални рад - рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са биологијом
					-правилно користе <i>Present Continuous</i> (потврдни, упитни и одрични облик) за изражавање тренутних активности -разумеју разлику између <i>The Present Simple Tense</i> и <i>The Present Continuous Tense</i> . -правилно користе објекатски облик личних заменица -изражавају припадање и поседовање -Траже и дају обавештења о времену и часовнику -разумеју лексику везану за тему -причају о својим омиљени животињама -правилно наглашавају слоге у речима -испричају кратку, једноставну причу -развију позитиван однос према животној средини и другим живим бићима;			

Празници					<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -усвоји лексику везану за тему, разуме краћи текст -усвоји <i>The Simple Past Tense</i> глагола <i>BE</i>, правилних глагола и најчешћих неправилних глагола (потврдни, упитни и одрични облик), изговор наставка <i>-ed</i> одговарајуће прилошке одредбе за време: <i>yesterday, last week/year, ago</i> -прича и пише једноставне реченице о догађајима из прошлости (распуст, летовање) -зна како се у Британији провди годишњи одмор и то пореди са својом земљом. 	<ul style="list-style-type: none"> -слушање, допуњавање, одговори на питања, описивање слика, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога упаровима, прављење дијалога, понављање (вежбе изговора), допуњавање табеле на основу аудио записа 	<ul style="list-style-type: none"> -организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -вреднује 	<ul style="list-style-type: none"> -дијалошка -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација -корелација са географијом и историјом
	6	5	1					

Храна	5	4	1		Ученик треба да:	Слушање, понављање, читање и	-даје упутства	-индивидуални
					<ul style="list-style-type: none"> -усвоји лексику везану за тему, разуме краћи текст -раликује и правилно користи бројиве и небројиве именице -правилно користи неодређени члан <i>a/an</i> и одређени члан <i>the</i> -користи детерминаторе <i>some/any</i>; - поставља питања у вези количине (<i>howmuch/howmany</i>) -усвоји <i>The Present Perfect</i> правилних и најфреквентнијих неправилних глагола уз прилоге <i>just, ever, never</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника 	<ul style="list-style-type: none"> -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -вреднује 	<ul style="list-style-type: none"> -рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са: географија (храна) -порекло, музичко (песма),
					<ul style="list-style-type: none"> ажава допадање и недопадање -увежба да наручи јело у ресторану -разуме и даје једносавна упутства у вези са темом -се упозна са елементима културе УК - оброци (сличности и разлике са исхраном у Србији) 			

Свет - Моја земља					Ученик треба да: -усвоји лексику везану за тему-географски појмови -зна како се поредпридеви -правилно и неправилно поређење: <i>good/bad; much/many</i> -пореди различите ствари (веменске прилике, годишња доба, храну...) -одговара и поставља питања користћи изразе: <i>How high /how long/ how wide/ how deep</i> -зна основно о Америци (величина, главни град, основни историјски подаци -се подстиче на очување човекове околине	Слушање, понављање, читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему, допуњавање и исправљање реченице записивање информације које чују,самостално долажење до граматичких правила, поређење, писање кратких реченица, одговарање на питања везана за прочитани текст -вежбе изговора	-даје упутства -координира -помаже -мотивише - наводи на повезивање и примену знања -усмерава-вреднује	дијалогска -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација, слушање аудио материјала -допуњавање текста -корелација са: географијом, историјом, српским језиком и музичком културом
	5	4	1					

Забава	5	6	1		Ученик треба да: -усвоји лексику везану за тему- свет забаве -говори о активностима везаним за будућност (<i>The Future Simple</i> и <i>BE GOING TO</i>) -користи придеве и прилоге. -разликује и правилно користи придеве и прилоге -говори о својим обавезама (<i>haveto</i>) -предлаже неку активност (<i>Shall we...? / why don't we...? /let's....</i>) -усвоји елементе културе Велике Британије(познате личности из света филма)	Слушање, понављање и реаговање ка краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежб изговора	-планира -припрема -анализира -мотивише, -координира, ---наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	дијалогска -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација -Корелација са: историјом/уметношћу, музичком културом (песма)
	32	28	6	6	Ученик треба да: -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака	-индивидуални одговори ученика писаним путем	-сугерише -поставља проблем	-индивидуални рад.
Писмени и контролни задаци (2 писмена и 4 контролна)	укупно							

Додатна настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе
Bioogy: animal classification/ talking about the animals	1	Ученик треба да разуме краћи дијалог или наративни текст који чита или слуша да води разговор о њему и да га преприча уз помоћ наставника; да уради мање истраживачке радове на задату тему;	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуалн и одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалoшка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, мултимедијалн е презентације
Holidays	1				
History: transport	1				
Geography: food from around the world	1				
Geography: east and west	1				
History/Art : the Greek theatre	1				
Favorite forms of entertainment	1				
Reading comprehension	1				

Допунска настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активност и наставника	Наставне методе
Present tenses	1	Ученици треба да савладају грађење и употребу времена, обично као припрема пред контролни/писмени задатак и додатно увежбају читање, значење речи у текстовима	индивидуалн и рад, рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуалн и одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалoшка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор,
Daily life	1				
Past tense	1				
Holidays	1				
Food	1				
Comparison of adjectives	1				
Future	1				
At the movies	1				

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за енглески језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа енглески језик.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, немачког језика, музичке културе, биологије, географије верске наставе и

грађанског васпитања.

Индивидуални образовни план

Право на ИОП има ученик који при учењу енглеског језика има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљеви и задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;

- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци:

- поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање;
- поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја;
- поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета,
- даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање,
- проширивањесазнања и искустава ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања;
- мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима која се на заштиту и унапређење човекове природне и културне средине.

Редни Бр.	Назив теме	Укупан бр. часова за тему	Обрада	Пр. Вежба	Ест. Анализа
1.	СЛОБОДНО РИТМИЧКО КОМПОНОВАЊЕ	10	6	4	
2.	ЛИНИЈА	20	10	8	2
3.	ОБЛИК	24	14	8	2
4.	ОРНАМЕНТ	4	2	3	
5.	СВЕТЛИНСКИ ОБЈЕКТИ И КОЛАЖ	4	2	2	
6.	ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	4	2	2	
7.	ПРЕОБЛИКОВАЊЕ УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА	6	4	2	
УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА	72	40	28	4	

Напомена: У оквиру наставног плана предвиђена су 4 часа естетске анализе кроз посете културним институцијама (музеји, галерије) и споменицима културе

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

Трајање	Садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика	Циљеви и задаци
4+ 6	СЛОБОДНО РИТМИЧКО КОМПОНОВАЊЕ - Ритам у структурама природних и вештачких материјала: линија, облика	- вербално- текстуалне методе (кроз разговор и дискусију постепено увођење у дефинисање основних ликовних елемената, са акцентом на ритму и њихова примена у	- припрема за час; - усмеравање активности на самостални рад са наглашеном индивидуалношћу; - усмеравање на	- перцепција- кроз разговор и дискусију развијају опажање ритма, линија и облика у природним и вештачким материјалима; - аперцепција- примена	- развијање способности ученика за опажање квалитета ликовних елемената- линије, боје, облике - оспособљавање ученика за артикулисано ликовно
	и боја - обрада - Слободан и спонтан ритам линија, боја, облика, мрља - обрада - Слободно ритмичко компоновање - пр. вежба	различитим ликовним медијима - илустративне методе (корелација са природом и другим наставним предметима, историјом уметности као конкретним примерима датих ликовних проблема- линија, облик, боја, мрља); - практично- демонстративна метода у различитим ликовним техникама (цртачким, сликарским, вајарским); - креирање вежби; - подстицање, коректура, естетска анализа и вредновање;	инерактивни рад- у пару и групи са поделом задатака; - естетска анализа и самовредновање;	претходно стеченог знања прво кроз појединачне, а потом и комбинације ликовних техника- цртачке, сликарске, вајарске -повезивање	изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања - покреће стваралачкомишљење

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>10+8+2</p>	<p>ЛИНИЈА - Непосредно извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање - обрада - Својства и врсте линија - обрада - Линије у природи - обрада - Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава површина - обрада - Линија као ивица тродимензионалног тела - обрада - Линија - пр. вежба</p>	<p>вербално- текстуални (кроз разговор и дискусију дефинисање појма линија и њених карактеристика- својстава и врста); -илустративна корелација са природом и појавом линије у природи; - подстицање на опажање различитих врста и карактера линија у природи; - практично-демонстративни поступак (извлачење линија различитим ликовним техникама на различитим материјалима- меке оловке на различитим подлогама, темпере, колаж); - дефинисање илустрацијом и демонстрацијом линије</p>	<p>представљање наставног садржаја - припрема за час; - усмеравање на самостални, стваралачки рад са наглашеном индивидуалношћу; - естетска анализа и самовредновање кроз разговоре, поређења и дискусије</p>	<p>перцепција- кроз разговор и дискусију развијају опажање ритма, линија и облика у природним и вештачким материјалима; - аперцепција- примена претходно стеченог знања прво кроз поједиачне, а потом и комбинације ликовних техника- цртачке, сликарске, вајарске</p>	<p>-развијање моторичких способности ученика - развијање способности ученика за комбинаторику и обликовање -даље развија стваралачко мишљење</p>
	<p>- Линија - ест. анализа</p>	<p>као границе 3д облика у техници вајања; - креирање задатака, - подстицање, коректура; - естетска анализа и вредновање; -корелација са музичком културом</p>			

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>14+ 8+ 2</p>	<p>ОБЛИК - Природа и њени облици - обрада - Својства- карактеристике облика - обрада - Врсте облика - обрада - Основни површински и тродимензионални облици- обрада - Величина облика и међусобни однос величина - обрада - Груписање облика у равни или простору - обрада - Додиривање, мимоилажење, преклапање, прожимање, усецање - обрада - Облик - пр. вежба - Облик - ест. анализа</p>	<p>- вербално текстуални - кроз објашњавање, резговор и дискусију дефинисање појма облика и његових карактеристика (својства и врсте, 2д и 3д облици, величине облика и међусобни односи, груписања...); - илустративи кроз конкретне примере из човекове средине, историје уметности и корелацијом са другим наставним предметима (за сваку наставну јединицу); - пректично демонстративни кроз употребу разних прво појединачних основних, а потом комбинованих ликовних материјала и техника (цртеж, слика, вајање, графика, колаж...); - креирање задатака; - подстицање, коректура; - естетска анализа заједно са ученицима (ум. дела и ученичких радова) и вредновање; -корелација са историјом</p>	<p>-представљање натавног садржаја -усмеравање активности ученика -развијање самосталног, стваралачког рада код ученика са наглашеном индивидуалношћу; -усмеравање на инерактивни рад- у пару или групи са поделом задатака; - припрема за час; - естетска анализа и самовредновање кроз разговоре, поређења, дискусије;</p>	<p>- перцепција- дефинисање и усвајање, путем разговора, дискусије и практичног вежбања, појма облика и његових карактеристика; - аперцепција- практична примена стеченог знања кроз раличите, појединачне и комбиноване ликовне материјале и технике</p>	<p>- даље развијање способности ученика за обликовање - повезивање између предмета биологије, математике и ликовне културе - подстиче стваралачко мишљење</p>
<p>2+ 2</p>	<p>ОРНАМЕНТ - Својства орнамента:</p>	<p>- вербално текстуални кроз објашњавање, разговор и</p>	<p>-представљање натавног садржаја</p>	<p>- перцепција- дефинисање и усвајање, путем</p>	<p>- развијање способности ученика за визуелно</p>

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

	<p>ритмичност, симетричност и прецизност - обрада - Орнамент - пр. вежба</p>	<p>дискусију дефинисање појма орнамента и његових главних карактеристика- ритам, симетрија, прецизност; - илустративни (визуелно подстицајни) навођењем на давање конкретних примера орнамента из свакодневног живота, корелацијом са народном традицијом- улога и значај орнамента; - креирање задатка; - коректура, естетска анализа и вредновање дечијих радова;</p>	<p>- самостални рад са наглашеном индивидуалношћу; - припрема за час; - разговори, дискусије, естетска анализа;</p>	<p>разговора, дискусије и естетске анализе, појма орнамента, његових главних карактеристика , улоге и значаја; - аперцепција- практична примена претходно стеченог знања (игра линијама, површинама и облицима) при изради орнамента у техници по слободном избору</p>	<p>памћење -подстиче стваралачко мишљење И креативност, склад – хармонију</p>
--	--	---	---	---	---

2+ 2	<p>СВЕТЛИНСКИ ОБЈЕКТИ И КОЛАЖ - Светлински објекти и колаж - обрада - - // - - пр. вежба</p>	<p>- вербално илустративни подстицај кроз заједничко дефинисање појма светлински објекти и колаж- примена у енеријерима као витражи, амбијентална решења и зидне декорације, као фасаде, илустрација... - корелација са примерима из историје уметности (</p>	<p>--представљање наставног сдржаја -усмеравање активности ученика - припрема за час; - интерактивни рад или самостални; - разговори, питања, дискусије, естетска анализа и самовредновање; - развијање стваралачке свести ученика</p>	<p>- перцепција- кроз разговор, питања, дискусије ученици проширују знање до сада познатог појма колажа, али и усвајају нови- светлински објекти, њихова улога, значај и широка примена; - аперцепција и апрецијација- практичан рад са наглашеном индивидуалношћу уз примену нових</p>	<p>-проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања</p>
------	---	---	--	---	---

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

		<p>архитектура, илустрација), књижевности, позориштем (сцена), музиком;</p> <p>- демонстрација и примена нових материјала (разне провидне фолије у боји, дијапројектори, провидни и непровидни папири);</p> <p>- креирање задатка, коректура, подстицање, естетска анализа и вредновање дечијих радова</p>		<p>материјала и техника у стварању слободне слике маште</p> <p>- увођење у учешће у дијалогу, дебати приликом естетке анализе или разраде теме</p>	
2+ 2	<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p> <p>- Визуелно споразумевање - обрада</p> <p>- -// - - пр. вежба</p>	<p>- вербално илустративним подстицајима кроз разговор, објашњавање и естетску анализу, заједно са ученицима, дефинисање и проширивање знања из области визуелног споразумевања (облицима, начинима, улогом, средствима и значајем);</p> <p>- корелација са свакодневним животом, књижевношћу, драмским уметностима- фотографија, филм, телевизија, видео;</p> <p>- креирање задатка,</p>	<p>- припрема за час;</p> <p>- самостални рад са наглашеном индивидуалношћу;</p> <p>- естетска анализа и самовредновање;</p>	<p>- перцепција- кроз разговор, питања, дискусије ученици проширују знање до сада познатог појма колажа, али и усвајају нови- светлински објекти, њихова улога, значај и широка примена;</p> <p>- аперцепција и апрецијација- практичан рад са наглашеном индивидуалношћу уз примену нових материјала и техника у стварању слободне слике маште</p>	<p>- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за обилажењем музеја, као и чување културних добара и естетског изгледа животне средине</p> <p>-стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље упознају природне законитости и друштвене појаве</p>

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

		увођење и примена савремене технологије у настави; - пређење, коректура, естетска анализа и вредновање дечијих радова			
4+ 2	ОБЛИКОВАЊЕ И ПРЕБЛИКОВАЊЕ УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА - Обликовање употребних предмета - обрада - Преобликовање употребних предмета - пр. вежба	- вербално илустративним методама уз објашњавање, ест. анализу и разговор заједно са ученицима дефинисати дизајн као грану ликовне уметности и њену утилитарну и естетску функцију; - корелацијом са свакодневним употребним предметима (подстаћи на опажање истих и креативно и естетско просуђивање); - креирање задатка; - прађење, коректура, естетска анализа и вредновање;	- инерактивни рад- рад у пару, у групи или самостални; - припрема за час; -уводи ученике у естетску анализу и размишљања и закључивања на тему самовредновања;	- перцепција- кроз разговор, опажање, ест. анализу дефинише појам дизајна и његове основне улоге и значаја; - аперцепција- примена обрађеног градива у пракси извођењем задатка- од скице у оловци и боји , до реализације у глини и финалног бојења- у једној или у другој верзији- слободан избор већ постојећег предмета за даљи процес преобликовања у техници по слободном избору	-арзвијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности које се примењују у раду и животу - развијање способности за препознавање освоних својстава савремене уметности -мотиваисање ученика на активан однос на заштиту и унапређење човекове природне и културне средине

ИСХОДИ ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

ОСНОВНИ НИВО

- Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике.
- Опажа облике, међусобни однос облика у простору, величину облика и боју.
- Разликује различита својства структура материјала (на основу додира и вида)

- Уочава појаву и присуство ритма у природи.
- Уочава различите врсте линија.
- Препознаје орнаменталне форме и њихову примену у свакодневном животу.
- Препознаје савремене медије комуникације (фотографија, видео, филм)
- Има развијене моторичке способности.
- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове.
- Описује своје радове и радове других (исказује утисак)
- Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода.
- Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечена учењем у визуелним уметностима (костимограф, дизајнер архитекта).
- Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...)
- Зна неклип примера примене визуелних уметности у свакодневном животу.
СРЕДЊИ НИВО
- Познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности.
- Повезује облике у простору, одређује њихов међусобни однос и положај.
- Користи различите структуре природних материјала и преводи их на ликовни језик (примењује појам текстуре).
- Користи различите врсте линија у грађењу композиције.
- Одабира адекватан садржај да би претставио неку идеју или концепт.
- Имају развијене моторичке способности и испољавају прецизност у раду при изради орнаменталних форми.
- Поседује осећај за симетричност, ритам, композицију и репетицију.
- Примењује појам стилизације у радовима.
- Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике)
- Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст.
- Има развијену имагинацију на темељу познатих догађаја или прича.
НАПРЕДНИ НИВО
- Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности.
- Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју.
- Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији.
- Користи се богатством линија у грађењу композиције.
- Поседује осећај за валерске вредности и различите текстуре.
- Самостално граде маштовита и оригинална решења.
- Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича.
- Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.
- Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других.
- Успешно користе стилизацију облика.

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

- Користе савремене облике комуникације.
-Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка.
-Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности.
-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и друге љивотне области.

Ученик/ученица: 1. ниво - ОСНОВНИ	2. ниво - СРЕДЊИ	3. ниво - НАПРЕДНИ
1. Медији, материјали и технике визуелних уметности ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи димензионалне и тродимензионалне радове ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)	ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне из-ражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних умет-ности ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и матери-јала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју
2. Елементи, принципи и садржаји (теме, моти-ви, идеје...) Визуелних уметности ЛК. 1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)	ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике тех-нике...)	ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, об-лик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове дру и х ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципл и садржаја на свом раду и на радовима други х

<p>3. Улога, развој и различитост визуелних уметности</p>	<p>ЛК. 1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст</p>	<p>ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела одједном на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности ЛК.3.3.3. користи другаместа изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања и вештине уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота</p>
--	--	---	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљеви и задаци музичке културе

- неговање способности извођења музике певањем и свирањем
- неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање)
- стицање навике за слушање музичког дела
- развијање способности за доживљај музичког дела
- развијање способности за разумевање музичког дела
- развијање критичког мишљења

☐ подстицање стваралачког ангажовања ученика					
☐ развијање музичке креативности					
☐ развијање способности за импровизацију мелодије					
Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начини и поступци остваривања садржаја	Циљеви и задаци
Извођење музике а) Певање песама по слуху и са нотног текста б) Основе музичке писмености	65	- певање песама - самосталност - изражајност - упоређивање	- наводи - комуницира - дискутује	- аудитивна - дијалогска - демонстративна	- неговање способности извођења музике певањем и свирањем - неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање)
Слушање музике а) Слушање вокално-инструменталних и инструменталних композиција б) Учити облике: музичка реченица период дводелна песма	3 Сваки час је пропраћен слушањем музике	- слушање музике - уочавање - начин музичког изражавања (врста композиције)	- анализира - усмерава - мотивише	- аудитивна - дијалогска - демонстративна	- стицање навике за слушање музичког дела - развијање способности за доживљај музичког дела - развијање способности за разумевање музичког дела - развијање критичког мишљења
Музичко стваралаштво а) импровизација мелодије на задани текст б) импровизација мелодије на задани ритам	4	- развијање способности за грађење мелодије - креативност - изражавање	- усмерава - анализира - дискутује	- дијалогска - демонстративна	- подстицање стваралачког ангажовања ученика - развијање музичке креативности - развијање способности за импровизацију мелодије

СТАНДАРДИ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

СТАНДАРДИ

ОБЛАСТ

Основни ниво: Ученик препознаје основне елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом и основне карактеристике певачких гласова. Препознаје одређене музичке жанрове.

- **Средњи ниво:** Ученик препознаје основне елементе музичке писмености одређене Наставним програмом, основне карактеристике певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Познаје основне појмове појединих музичких жанрова и народног стваралаштва.

- **Напредни ниво:** Ученик зна и разуме елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом, препознаје основне карактеристике

ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ

<p>група музичких инструмената. Познаје основне појмове појединих музичких жанрова, народног стваралаштва и контекст настанка српске народне музике</p>	
<p>- Основни ниво: Ученик препознаје основна темпа, динамику и врсту такта слушаног дела, разликује инструментале и вокалне саставе. На основу слушања музичког примера може да препозна припадност одређеном музичком жанру.</p> <p>- Средњи ниво: Ученик познаје основна темпа, динамику, врсту такта у слушаном делу и може да одреди основне карактеристике композиције. Препознаје вокалне групе и инструменталне саставе. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко стваралаштво.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик препознаје основна темпа, динамику, врсту такта и карактер слушаног дела. Препознаје инструменталне и вокалне саставе. Препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Препознаје одређена дела народног и уметничког музичког стваралаштва, као и фоклорну музику других народа.</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>
<p>- Основни ниво: Ученик може да пева или свира (на</p>	<p>МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ</p>

<p>неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере у С-дуру до 8 тактова.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик може да пева уз тактирање и/или свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере поштујући основне ритмичке вредности темпа, основни динамички распон и партитурне ознаке. Може да пева у хору или свира у оркестру једноставније песме различитих жанрова. Уме да изведе игру по избору (народну или класичну). Учествује у школским приредбама.</p>	
<p>Основни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна на неком од Орфових инструмената и да нацрта или направи једноставне музичке инструменте.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна, и даје запише и одсвира. Може активно да учествује у компоновању мање музичке целине са наставником. Ученик може да направи модел инструмената по избору од понуђених инструмената из окружења. Може да осмисли музичку игру (драматизација песме) на основу песме различитих жанрова.</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>

Историја

Пети разред

Фонд часова: недељни- 1 годишњи- 36

Оперативи задаци:

- Разумеју појам прошлости и основних одлика те науке
- Стекну основна знања о историјским изворима
- Стекну знања о најзначајнијим појавама у праисторији
- Усвоје знања о појави првих заната и употреби ватре
- Науче да именују, разликују и користе неке историјске изворе
- Усвоје поделу на праисторију и историју
- Стекну знања о основним обележијима старог века
- Стекну знања о личностима које су обележиле стари век у општој историји
- Упознају културно наслеђе стаог века
- Умеју да користе историјске карте за период старог века
- Умеју да препознају, селекују и користе историјске изворе

- Препознају да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности
- умеју да примене знања из историјске хронологије
- Разумеју како су повезане појаве из прошлости и садашњости
- Умеју да закључе зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице

Глобални план рада:

Редни број	Наставна тема	обрада	утврђивање	систематизација	укупно
1.	Увод	3	1		4
2.	Праисторија	2	1		3
3.	Стари век	14	11	4	29

ПЕТИ РАЗРЕД- ИСТОРИЈА					
Трајање	Садржај	Активности наставника	Активност ученика	Начин и поступак остваривања	Образовни стандарди
3+1	1. УВОД -Прошлост -Време - Историја наука о прошлости	Објашњава, сугерише, мотивише, подстиче, анализира, проверава, оставља питања	-активно слушање -учешће у разговору - одговара на питања -гледање илустрација и графикана, кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира историјске изворе	-Именује и разликује основне временске одреднице -Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода -Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости	ИС 1.1.1. ИС1.1.2. ИС1.1.4. ИС1.1.5.
2+1	2. ПРАИСТОРИЈА -Основне одлике праисторије	Објашњава, усмерава, наводи, подстиче, упућује на изворе знања, поставља проблем, проверава, поставља питања	-активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстов кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира историјске изворе, - одговара на питања	Зна поделу на праисторију и историју -Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода -Препознаје основне појмове из историје цивилизације Препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч -Препознаје карактеристичне историјске информације дате у форми слике -Уме да примени знање из историјске хронологије -Уме да изврши селекцију историјских извора	ИС1.1.3. ИС1.1.2 ИС1.1.6. ИС1.2.1. ИС1.2.3. ИС 3.1.1. ИС3.2.1.
14+11+	3. СТАРИ ВЕК	Објашњава, усмерава,	-активно слушање	Именује и разликује основне временске одреднице	ИС1.1.1.

4	<p>- Основна обележја Старог истока - Најстарији период грчке историје -Грчки полиси - Спарта и Атина -Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат Грчка култура -Хеленистичко доба и његова култура -Постанак Рима -Рим - светска сила старог века -Рим у доба царства -Римска култура -Хришћанство -Пад Западног римског царства</p>	<p>наводи, дискутује, поставља проблем, мотивише, упућује на изворе знања, сугерише, проверава, по ставља питања</p>	<p>-учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова -анализа стрипа или филма -кратке писмене провере петнаестоминутне вежбе - истражује, анализира историјске изворе, - одговара на питања 'писмена провера (тест)</p>	<p>-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Препознају основне појмове из историје цивилизације -Именује најважније појаве из опште историје -Препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој појави, догађају и личности је реч -Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике -Уме да прочита карактеристичне историјске податке дате у форми карте у којој је наведена легенда -Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом -Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости -Уме да одреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења историјских извора -Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице одређених историјских дешавања</p>	<p>ИС1.1.4. ИС1.1.6. ИС1.1.8. ИС1.2.1. ИС1.2.3. ИС1.2.4. ИС1.2.7. ИС1.2.8. ИС2.1.1. ИС2.1.3. ИС2.1.4. ИС2.2.2. ИС2.2.4. ИС3.1.1. ИС3.1.5. ИС3.1.6. ИС3.2.1. ИС3.2.5. ИС3.2.6.</p>
---	---	--	--	---	---

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА- 5.разред

1.УВОД (Прошлост; Време; Историја наука о прошлости)

ОСНОВНИ НИВО

ИС 1.1.1. – Именује и разликује основне историјске одреднице

ИС 1.1.2. –Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода

ИС 1.1.4. –Уме да одреди ком веку припадају одређене године из прошлости

ИС 1.1.5. –Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости

ИС 1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике

2. ПРАИСТОРИЈА (Основне одлике праисторије)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода

ИС1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју

ИС1.1.6.Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС1.2.3.Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике

СРЕДЊИ НИВО

ИС 2.2.2 Уме да закључи о окм историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора.

НАПРЕДНИ НИВО

ИС 3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији, веку или историјском периоду припада одређена година, личност или историјски феномен)

ИС3.2.1.Уме да изврши селекцију историјских извора

3. СТАРИ ВЕК (Основна обележја Старог истока; Најстарији период грчке историје; Грчки полиси-Спарта и Атина; Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат; Грчка култура; Хеленистичко доба и његова култура; Постанак Рима; Рим-светска сила старог века; Рим у доба царства; Римска култура; Хришћанство; Пад Западног римског царства)

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.1. – Именује и разликује основне историјске одреднице

ИС1.1.4. Уме да одреди ком веку припадају одређене године из прошлости

ИС1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
ИС1.1.8. Именује најважније појмове из опште историје
ИС1.2.1. Препознаје на основу основних карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч
ИС1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике
ИС1.2.4. Уме да прочита једноставне карактеристичне информације дате у форми карте у којој је наведена легенда
ИС1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче
ИС1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима
СРЕДЊИ НИВО
ИС2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом историјском одредницом и историјским периодом
ИС2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје
ИС2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости
ИС2.2.2. Уме да закључи о истом историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора.
ИС2.2.4. Уме да осреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену
НАПРЕДНИ НИВО
ИС3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији, веку или историјском периоду припада одређена година, личност или историјски феномен)
ИС3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
ИС3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице одређених историјских дешавања
ИС3.2.1. Уме да изврши селекцију историјских догађаја
ИС 3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде...)
ИС3.2.6 Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

План рада допунске наставе из историје:

План рада допунске наставе из историје 5. разред	
1.	Прошлост и време
2.	Историја као наука
3.	Подела историје
4.	Рачунање времена у историји
5.	Праисторија (географски оквири)
6.	Праисторија (станишта, занимања)
7.	Праисторија (веровања)
8.	Стари Исток (географски оквири)
9.	Стари Исток (хронолошки оквири)
10.	Робовласнички односи
11.	Стари Египат
12.	Међуречје
13.	Остале староисточне земље
14.	Култура Египта
14.	Религија Старог Египта
15.	Грчка племена
16.	Грчка (хронолошки оквири)
17.	Грчки полиси Атина
18.	Грчки полиси Спарта
19.	Грчка колонизација
20.	Грчко Персијски ратови
21.	Пелопонески рат
22.	Грчка култура
23.	Грчка митологија
24.	Александар Македонски
25.	Хеленистичка култура
26.	Рим оснивање града
27.	Уређење Рима

28.	Рим-освајања
29.	Рим у доба Републике
30.	Рим у доба царства
31.	Тетрархија, подела државе
32.	Римска култура
33.	Римска култура
34.	Хришћанство
35.	Пад Римског царства
36.	Крај Старог века

План рада за додатну наставу из историје:

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање годишњег плана рада	1	Слушање, сугестије и усвајање, записивање плана	Објашњава, мотивише, подстиче	Упознавање са садржајем плана додатне наставе
Увод	3	Слушају, разговарају, пишу, прикупљају материјал(исечци из штампе, са интернета), праве паное, уређују кабинет	Усмерава, наводи, ствара ситуацију, поставља проблем, упућује на изворе	Проширивање постојећих знања, развијање вештина, креативности и међусобне сарадње
Праисторија	3	Примењују и користе историјски атлас, слушају, разговарају, читају, питају, истражују	Усмерава, наводи, ствара ситуацију, поставља проблем, упућује на изворе	Проширивање постојећих знања, развијање вештина, креативности и међусобне сарадње
Стари век	10	Слушају, питају, истражују, упоређују, илуструју и користе историјски атлас	Објашњава, усмерава, подстиче, наводи, поставља проблем, дискутује	Усвајање нових знања и утврђивање већ постојећих, употреба атласа и зидних историјских карата, повезивање и примена научног
Припрема за такмичење	19	Слушају, питају, истражују, упоређују, илуструју и користе историјски атлас	Објашњава, усмерава, подстиче, наводи, поставља проблем, дискутује	Усвајање нових знања и утврђивање већ постојећих, употреба атласа и зидних

				историјских карата, повезивање и примена научног
--	--	--	--	--

Програм историјске секције

Програмски задаци АКТИВНОСТИ

V разред

Договор о раду, избору тема . . .Израда паноа или историјских каратаИзрада веб сајта секције и постављање првих текстова и планираних пројеката

Култура народа Старог Истока (писма, материјали на којима се писало)Хомерова Илијада у литератури и на филму (разговор о филму Троја)Спартанско

васпитање

–

Атинско

васпитање

Олимпијске игре старе Грчке (израда албума

-

спортске дисциплине)Историјски споменици старе Грчке и Рима (фотографије, видео снимци, ...)Приказ

Power-point

презентација ученика

Разговор о раду секције током године

Изворни предмет :Свакодневни живот у прошлости

План рада за 5. Разред

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1 час

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 36 часова

Циљеви и задаци:

- Проширивање знања из области опште културе
- Разумевање појма свакодневни живот
- Разумевање појма прошлост
- Разумевање значаја проучавања свакодневног живота у прошлости
- Усвајање и продубљивање знања о разликама између свакодневног живота данас и у прошлости
- Идентификовање актуелних дечијих игара
- Упознавање са дечијим играма у прошлости
- Идентификовање сличности и разлика између игара некад и сад
- Разумевање значаја игре у развоју појединца и друштва
- Упознавање са свакодневним животом лјуди у праисторији
- Упознавање са свакодневним животом народа Старог Истока
- Упознавање са свакодневним животом старих Грка
- Упознавање са свакодневним животом старих Римљана
- Подстицање ученика на самостални истраживачки рад
- Развијање способности повезивања знања из различитих области
- Подстицање креативности

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Увод

Значај проучавања свакодневног живота у прошлости.

Игре у прошлости

Појам и феномен игре.

Свакодневни живот људи у праисторији
Свакодневни живот праисторијских заједница, начин исхране и одевања, становање.
Употребни предмети и накит, изуми, веровања.
Свакодневни живот народа Старог Истока
Начин исхране и одевања у старом Египту и Месопотамији.
Становање у старом Египту и Месопотамији.
Породични односи у старом Египту и Месопотамији.
Образовање у у старом Египту и Месопотамији.
Обавезе становништва
Друштвени живот у старом Египту и Месопотамији.
Употребни предмети у старом Египту и Месопотамији.
Лечење.
Путовања и трговина код народа Старог Истока.
Изуми у старом Египту и Месопотамији.
Веровања у старом Египту и Месопотамији.
Свакодневни живот старих Грка
Начин исхране старих Грка.
Одевање код старих Грка.
Становање у старој Грчкој.
Породични односи у старој Грчкој.
Образовање у старој Грчкој.
Друштвени живот у старој Грчкој.
Употребни предмети у старој Грчкој.
Путовање и трговина у старој Грчкој.
Медицина и наука у старој Грчкој.
Веровања старих Грка.
Свакодневни живот старих Римљана
Начин исхране у старом Риму..

Одевње у старом Риму.
Становање у старом Риму.
Породилни односи у старом Риму.
Образовање у старом Риму.
Друштвени живот у старом Риму.
Употребни предмети и накит.
Римска војска.
Путовања и трговина.
Веровања и ритуални обреди у старом Риму.
Лечење у старом Риму.

ГЕОГРАФИЈА

Сврха програма Географије

Географија је обавезан наставни предмет и изучава се у другом образовном циклусу обавезног образовања и васпитања. Географска знања су значајна компонента опште културе сваког човека. Ученици кроз овај предмет упознају основне објекте, појаве и процесе у простору, њихове узрочно – последичне везе и на основу тога изграђују сопствено географско мишљење о свом завичају, држави, континенту и свету као целини. Настава Географије оспособљава ученике да користе географску карту, раде на терену и самостално проналазе и анализирају изворе географских информација. Кроз стечена знања ученици изграђују свест о значају свих геосфера као еколошког оквира за живот на Земљи и формирају одговоран однос према животној средини. Улога Географије огледа се и у развијању толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.

Циљеви и задаци Географије

Настава Географије доприноси:

-уознавање и разумевање појава и процеса у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу,

- разумевање узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу,

-картографској писмености и коришћењу географске карте у свакодневном животу ,

-развоју географског мишљења заснованог на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору и времену,

-стицање најосновнијих знања о васиони и васионским телима,

-разумевању потреба очувања, унапређења и заштите Земљиних сфераи комплексне географске средине у којој егзистира и човек,

-уознавање основних географских одлика Европе, њених регија и држава,

-уознавање са комплементарношћу и регионалним разликама планетарног света,

-развијању ставова о превентиви, заштити, унапређењу животне средине,

-развијању толеранције, постојања и припадности мултиетничком , мултијезичком и мултикултурном свету,

-развијању способности за активно стицање и примену знања из географије кроз самостално учење и истраживање.

Редни број	НАСТАВНА ТЕМА	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
1	Увод у Географију	1	1	
2	Васиона и Земља	6	3	3
3	Географска карта	8	5	3
		15	9	6
4	Планета Земља	21	11	10
	- Земљина кретања	4	2	2
	-Унутрашња грађа и рељеф Земље	11	6	5
	-Ваздушни омотач Земље	6	3	3
	УКУПНО	36	20	16

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Увод	1	-слушају, -упоређују, -утврђују календар	усмерава	-дијалoшка	Да упознају наставни предмет, поделу и значај изучавања
2. Вaсиона и Земља	6	-слушају, посматрају, разговор- користећи већ стечена знања	-објашњава -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира -мотивише— проверава -упућује на изворе стицања знања	Монолошка, дијалoшка, демонстрациона, илустрaционо-демонстрационе	-да стекну представу о вaсиони и вaсионским телимa, Сунчевом систему, његовом постанку, као и о месту и постанку Земље као планете, у Сунчевом систему
Планета Земља	15	- слушају, посматрају, разговор, описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира	-монолошка, дијалoшка, демонстрациона, илустрaтивна, рад у групама, тимовима	- да упознају и стекну представу о кретањима Земље и последицама које се јављају због њених кретања, - да разумеју смену годишњих доба, смену топлотних појасева и неједнако трајање обданице и ноћи у току године

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

			-мотивише		
3 Географска карта	8	- слушају, посматрају, разговор, самостално приказују и израђују, практично примењују и врше корелацију на часовима техничког образовања иматематике, упоређују, демонстрирају , уочавају	-демонстрира -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира -мотивише	- дијалoшка, демонстративна, илустративна, практични рад, индивидуални рад, тимски рад, илустративна	- да упознају основне елементе географске карте, стекну картграфску писменост, -да се оспособе да самостално израђују и користе карту на терену, да разумеју размер и да га знају применити и на часовима математике као и практично на часовима техничког образовања – повезаност теорије и праксе

4. Земљине сфере – Ваздушни омотач	6	- слушају, посматрају, разговор, размењују сопствена знања и мишљења, описују, упоређују, истражују, уочавају утицај Атмосфере на живи и неживи свет у природи , користећи знања из биологије и примењујући своја стечена из географије у биологији, читају, анализирају, израђују дијаграме; пишу , читају и анализирају реферате и самосталне радове, самостално проналазе и анализирају географке	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира -мотивише	- дијалoшка, демонстративна, илустративна, тимски рад, индивидуални, групни, истраживачки, теренски рад, интерактивна, илустративна, текстуална	- да упознају и разумеју појаве и процесе у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу, као и њихову међусобну условљеност, -да разумеју и схвате комплексну повезаност човека и природе, -да израђују свест о значају заштите свих геосфера као еколошког оквира за живот на Земљи и формирање одговорног односа према животној
---	---	--	---	---	--

		информације			средини, -да развију естетска опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору и локалној средини.
--	--	-------------	--	--	---

СТАНДАРДИ у Географији

Наставни садржаји	Фонд	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Васиона и Земља	4+2	<p>ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред</p> <p>ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања</p>	ГЕ 2.2.1 описује небеска тела и њихова кретања	ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика
Географска карта	5+3	<p>ГЕ 1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања</p> <p>ГЕ 1.1.2. наводи начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)</p> <p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p>	<p>ГЕ 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене</p>	ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА				
Земљина кретања	2+2	ГЕ 1.2.1. Именује небеска тела и у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве појаве и процесе везане за њена кретања	ГЕ 2.2.1 описује небеска тела и њихова кретања	ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
Унутршња грађа и рељеф Земље	7+4	ГЕ 1.2.3. Именује Земљине сфере (литосферу) и препознаје њене основне одлике	ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве и процесе у литосфери	ГЕ.3.2.2. објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање
Ваздушни омотач Земље	4+2	ГЕ 1.2.3. Именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу) и препознаје њихове основне одлике	ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве и процесе у литосфери и атмосфери	ГЕ.3.2.2. објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање

МАТЕМАТИКА

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА

Основни ниво

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

У области **БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА** ученик/ученица уме да:

М.А.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)

М.А.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно

М.А.1.1.2. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно

М.А.1.1.3. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака самоса истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број

М.А.1.1.4. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим

М.А.1.1.5. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама

АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ

У области **АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ** ученик/ученица врши формалне операције

које су редуциране и зависе од интерпретације; уме да:

М.А.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану

М.А.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима

М.А.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе

М.А.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом

ГЕОМЕТРИЈА

У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:

М.А.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)

М.А.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)

М.А.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)

М.А.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и израчуна њихову површину и запремину)

М.А.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)

М.А.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)

МЕРЕЊЕ

У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:

М.А.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова

М.А.1.4.2 претвори веће јединице дужине, масе и времена у мање

М.А.1.4.3. користи различите апоене новца

М.А.1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером

ОБРАДА ПОДАТАКА

У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:

М.А.1.5.1. изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту

координатног система ако су дате координате и обратно
М.А.1.5.2. прочита и разуме податак са графикана, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине
М.А.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто
М.А.1.5.4. одреди задати проценат неке величине

Средњи ниво

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица уме да:

М.А.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима

М.А.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа

М.А.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама

М.А.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама

АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ

У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица је рачунске процедуре

довео/ла до солидног степена увежбаности; уме да:

М.А.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате

М.А.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен

М.А.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином

М.А.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције

М.А.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима

ГЕОМЕТРИЈА

У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица уме да:

М.А.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима

М.А.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему

М.А.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена

М.А.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку

М.А.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку

М.А.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)

МЕРЕЊЕ

У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:

М.А.2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу

М.А.2.4.2. претвори износ једне валуте у другу правилно постављајући одговарајућу пропорцију

М.А.2.4.3. дату величину искаже приближном вредношћу

ОБРАДА ПОДАТАКА

У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:

М.А.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)

М.А.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)

М.А.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном

М.А.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)

Напредни ниво

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица уме да:

М.А.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза

М.А.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама

М.А.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ

У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица је постигао/ла висок степен увежбаности извођења операција уз истицање својстава која се примењују; уме да:

М.А.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате

М.А.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена

М.А.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбанотрансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик

М.А.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства

М.А.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложенијетекстуалне задатке

ГЕОМЕТРИЈА**У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица уме да:**

М.А.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали

М.А.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише

М.А.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука

М.А.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве кад неопходни елементи нису непосредно дати

М.А.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати

М.А.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

МЕРЕЊЕ**У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:**

М.А.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

М.А.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1g)

ОБРАДА ПОДАТАКА

У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:

М.А.3.5.1. одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове

М.А.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле

М.А.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

М.А.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ

МАТЕМАТИКА – 5. разред

Циљеви и задаци

Циљеви

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање

појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци

Задаци наставе математике јесу:

да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;

да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;

да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;

да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;

да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;

да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;

да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;

да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;

да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;

да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;

да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;

да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;

да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

Оперативни задаци:

Ученике треба оспособити да:

умеју да формирају и графички приказују скупове и њихове подскупове;

изводе скуповне операције и правилно употребљавају одговарајуће ознаке;

схватају смисао речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“;

схвате познате геометријске фигуре (права, дуж, полуправа, раван, кружница, круг, угао и др.) и као скупове тачака, уз њихово адекватније описивање, примењујући при томе скуповне операције и ознаке;

упознају углове уз трансверзалу паралелних правих, углове са паралелним крацима и њихова својства, као и да умеју да цртају праву паралелну датој правој;
упознају дељивост природних бројева и основна правила дељивости;
умеју да одређују најмањи заједнички садржалац и највећи заједнички делилац;
схвате појам разломка, умеју да га записују на разне начине и врше прелаз с једног начина на други;
умеју да упоређују разломке и да их илуструју на бројевној правој;
стекну довољну увежбаност у извођењу основних рачунских операција с разломцима (у оба записа);
могу да читају, састављају и израчунавају мање сложене бројевне изразе;
умеју да реше једноставније једначине и неједначине у вези са разломцима;
увиђају математички садржај у текстуалним задацима и да га могу изразити математичким језиком;
упознају осну симетрију и њена својства, као и да умеју да изводе конструкције симетрале дужи, симетрале угла и нормале на дату праву кроз дату тачку.

**Глобална структура годишњег програма
МАТЕМАТИКА – 5. разред**

Ред. бр.	Назив наставне теме/целине	Увод	Обрада	Понављање вежбање утврђивање	Систематизација	Евалуација самоевал.	Укупно	Стандарди
1.	СКУПОВИ	1	6	7	1	1	16	

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

2.	СКУПОВИ ТАЧАКА		5	7	1	1	14	М.А.1.3.1.
3.	УГАО		8	9	1	2	20	М.А.1.3.1. М.А.2.3.1. М.А.3.3.1.
4.	ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА		5	7	1	1	14	М.А.1.1.5. М.А.1.1.4. М.А.2.1.2. М.А.2.1.3. М.А.3.1.1. М.А.3.1.2.
5.	РАЗЛОМЦИ		26	34	2	2	64	М.А.1.1.2. М.А.1.1.3. М.А.2.1.2. М.А.3.1.1.
6.	ОСНА СИМЕТРИЈА		5	9	1	1	16	М.А.1.3.6. М.А.2.3.6. М.А.3.3.6.
Свега		1	55	73	7	8	144	

Тематска структура годишњег програма

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	-------------------------------	----------	--------------------------

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>Скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп (са одговарајућим знацима). Венов дијаграм.</p> <p>Скуповне операције: унија ($\cup$), пресек ($\cap$), разлика. Речи: „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво:</p> <p>схвати смисао речи: „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“.</p> <p>може да илуструје употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи. При раду са дијаграмима ове речи везује за скуповне операције</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>уме да формира и графички да прикаже скупове и њихове подскупове</p> <p>изводи скуповне операције и правилно употребљава одговарајуће ознаке</p> <p>уочава и наводи примере једноставнијих (функцијских) зависности у разним областима (откривање правила придруживања, придруживање по датом правилу: бројева - бројевима, бројева - дужима, бројева – површима, бројева - именима и др.)</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>може, на разноврсним примерима, да користи одговарајуће симболе и уочава законитости скуповних операција уз помоћ Венових дијаграма.</p> <p>изграђује појмове: бројевни израз, променљива, израз с променљивом и придруживање (повезано са рачунским операцијама, одговарајућим једначинама и неједначинама), користећи при томе и термине: израз, формула, исказ</p> <p>користи се дијаграмима и табелама (табела вредности изрази, табела резултата неког пребројавања или мерења и др.).</p>		<p>Дијалогска</p> <p>Монолошка</p> <p>Илустративна</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Активна настава</p>	<p>Табла</p> <p>Креда</p> <p>Уџбеник</p> <p>Збирка задатака</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>писмено испитивање</p> <p>усмено испитивање</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>
<p>Корелација:</p> <p>Ликовна култура</p>					

Предмет: Математика – 5. разред
 Наставна тема: СКУПОВИ

Предмет: Математика – 5. разред

Наставна тема: СКУПОВИ ТАЧАКА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
<p>Геометријске фигуре као скупови тачака: права, дуж, полуправа, раван.</p> <p>Изломљена линија; област.</p> <p>Кружница (кружна линија), круг. Кружница и права, тангента.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво:</p> <p>понавља, допуњује и сређује раније стечених знања о важнијим геометријским фигурама (права, дуж, полуправа, раван, кружница и круг, полураван, простор и др.)</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>схвата познате геометријске фигуре као скупове тачака, уз примену одговарајућих скуповних ознака и операција, уз њихово адекватније описивање</p> <p>под појмовима „круг“ и „многоугао“ подразумева делове равни које чине граничне линије с њиховим унутрашњим областима.</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>ученик потпуно влада појмовима, оперише са њима по прихваћеним правилима која уме да исказује вербално и симболички.</p> <p>М.А.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделеу реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор;</p>	М.А.1.3.1.	<p>Дијалoшка</p> <p>Монолошка</p> <p>Илустративна</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Активна настава</p>	<p>Табла</p> <p>Креда</p> <p>Прибор за конструкцију</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>писмено испитивање</p> <p>усмено испитивање</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>
<p>Корелација:</p> <p>Техничко образовање</p>					

Предмет: Математика – 5. разред

Наставна тема: УГАО

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
<p>Угао (настанак, елементи, обележавање).</p> <p>Централни угао; кружни лук и тетива.</p> <p>Преношење углова.</p> <p>Врсте углова (опружен, прав, оштар, туп, пун угао).</p> <p>Упоредивање углова.</p> <p>Мерење углова (јединице: степен, минут, секунд; угломер).</p> <p>Сабирање и одузимање углова.</p> <p>Појам комплементних и суплементних углова.</p> <p>Суседни, упоредни и унакрсни углови.</p> <p>Паралелне праве са трансверзалом и углови које оне чине.</p> <p>Углови са паралелним крацима.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво: влада појмовима: угао (разликује некеврсте углова и паралелне и нормалне праве)</p> <p>Средњи ниво: одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачунаса њима ако су изражени у целим степенима</p> <p>Напредни ниво: рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p>	<p>М.А.1.3.1.</p> <p>М.А.2.3.1.</p> <p>М.А.3.3.1.</p>	<p>Дијалoшка</p> <p>Монолошка</p> <p>Илустративна</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Активна настава</p>	<p>Табла</p> <p>Креда</p> <p>Прибор за конструкцију</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>писмено испитивање</p> <p>усмено испитивање</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>
<p>Корелација:</p> <p>Техничко образовање</p>					

Предмет: Математика – 5. разред

Наставна тема: ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
<p>Дељење у скупу $\mathbb{N}_0$ (једнакост $a=bq+r$).</p> <p>Појам дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.</p> <p>Дељивост декадним јединицама.</p> <p>Дељивост са 2, 5, 4. Дељивост са 3 и 9.</p> <p>Прости и сложени бројеви.</p> <p>Растављање природних бројева на просте чиниоце.</p> <p>Заједнички делилац и највећи заједнички делилац (чинилац).</p> <p>Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво: дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака самоса истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број</p> <p>Средњи ниво: одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама</p> <p>Напредни ниво: одреди вредност сложенијег бројевог израза оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама</p>	<p>М.А.1.1.5. М.А.1.1.4. М.А.2.1.2. М.А.2.1.3. М.А.3.1.1. М.А.3.1.2.</p>	<p>Дијалогска Монолошка Илустративна Проблемска настава Активна настава</p>	<p>Табла Креда</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
Корелација:					

Предмет: Математика – 5. разред

Наставна тема: РАЗЛОМЦИ

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
<p>Увод у програмске садржаје</p> <p>Појам разломка облика $\frac{a}{b}$ ($a, b \in \mathbb{N}$).</p> <p>Проширивање и скраћивање разломака.</p> <p>Упоређивање разломака.</p> <p>Децимални запис разломка.</p> <p>Превођење децималног записа разломка у запис облика t.</p> <p>Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима.</p> <p>Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа - обичном и децималном) и њихова својства. Изрази.</p> <p>Једначине и неједначине облика: $x \pm a = b$; $a \pm x = b$; $x \pm a < b$; $x \pm a > b$;</p> <p>$a \pm x < b$, $a \pm x > b$; $ax = b$; $x : a = b$; $ax + b = c$; $ax < b$; $ax > b$; $x : a < b$; $x : a > b$.</p> <p>Аритметичка средина.</p> <p>Размера и њене примене (бројевна и линијска размера).</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>преведе децимални запис броја у разломак и обратно изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака самоса истим именицом); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа</p> <p>могу да читају, састављају и израчунавају мање сложене бројевне изразе</p> <p>умеју да реше једноставније једначине и неједначине у вези са разломцима</p> <p>увиђају математички садржај у текстуалним задацима и могу да га изразе математичким језиком</p> <p>зна да израчунава аритметичку средину</p> <p>правилно формира и разумева појам размере (преко упоређивања истоимених величина)</p> <p>оспособљава се за коришћење размере у пракси: при цртању и читању разних планова, карата, графикона, при одређивању растојања, при решавању проблема пропорционалне поделе, а такође и при повећавању и смањивању слика (геометријских и других).</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>одреди вредност сложенијег бројевног израза</p>	<p>M.A.1.1.2.</p> <p>M.A.1.1.3.</p> <p>M.A.2.1.2.</p> <p>M.A.3.1.1.</p>	<p>Дијалoшка</p> <p>Монолошка</p> <p>Илустративна</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Активна настава</p>	<p>Табла</p> <p>Креда</p> <p>Прибор за конструкцију</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>писмено испитивање</p> <p>усмено испитивање</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>
<p>Корелација:</p> <p>Техничко образовање, Географија</p>					

Предмет: Математика – 5. разред

Наставна тема: ОСНА СИМЕТРИЈА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
<p>Осна симетрија у равни. Симетричне тачке; симетричност двеју фигура у односу на праву. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и симетрала угла; конструкције.</p>	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво: интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) упозна осну симетрију и њена својства</p> <p>Средњи ниво: уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакостраница паралелограма)</p> <p>уме да изведе конструкцију симетрале дужи, симетрале угла и нормале на датој правој кроз дату тачку</p> <p>Напредн ниво: примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својствагеометријских објеката</p>	<p>М.А.1.3.6. М.А.2.3.6. М.А.3.3.6.</p>	<p>Дијалогска Монолошка Илустративна Проблемска настава Активна настава</p>	<p>Табла Креда Прибор за конструкцију</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Техничко образовање</p>					

МАТЕМАТИКА (додатни рад) – 5. разред

Предмет: **Математика** (додатни рад) – 5. разред

Наставна тема: ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
<p>Упознавање ученика са програмом Гаусова метода решавања задатака Математичке реконструкције Решавање једначина Задаци са заградама Дистрибутивност Узастопни бројеви Сложенији проблемски задаци Задаци са заменом бројева</p>	<p>Разговор о похађању додатне наставе, циљевима и задацима, могућностима такмичења, иницијални испит знања... Израчунати збир првих n природних бројева. Решавати задатке рачунских операција у којима недостају одређене замене (задаци са звездицама, математички ребуси). Решавати једноставније линеарне једначине са једном непознатом заданом алгебарски, преко дефиниција. Проблемске задатке решавати свођењем на линеарну једначину (Декартова метода) Научити применити дистрибутивност и у тежим задацима у којима се заједнички фактор појављује као непозната величина. Примењивати дистрибутивност у једначинама. Сложеније проблемске задатке који би се могли решавати помоћу j-на сводити на алгебарски запис са једном непознатом по принципу ваге у равнотежи. Одређивати бројеве ако су делови броја непознати симболи.</p>	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>

Предмет: **Математика** (додатни рад) – 5. разред

Наставна тема: ДЕЉИВОСТ ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Својства дељивости Дељивост са 7,11,13 и 19 Дељење са остатком Прости и сложени бројеви Заједнички садржалац и делилац	Решавати задатке у којима се могу применити својства дељивости збира, разлике, производа и количника. Научити правила дељивости са4,6,8,12,15,18,25... Упознати правила дељивости са наведеним бројевима. Решавати задатке са остатком при дељењу. Упознати Ератостеново сито, решавати сложеније задатке у којима је укључено растављање сложених бројева на просте чиниоце. Решавати сложеније задатке са заједничким садржалцем и делиоцем	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra,sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Предмет: **Математика** (додатни рад) – 5. разред

Наставна тема: СКУПОВИ (скупови тачака у равни)

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
<p>Основно о скуповима</p> <p>Пребројавање елемената скупа</p> <p>Скупови тачака у равни</p> <p>Опсег и површина геометријских ликова</p> <p>Симетрала дужи</p>	<p>Усвојити кључне појмове: појам скупа, означавање скупа, елементи скупа, подскуп скупа, једнакост скупова.</p> <p>Упознати основне операције са скуповима: разлика, пресек, унија скупова</p> <p>Задатке из подручја пребројавања решавати преко скупова (али и оставити могућност ученику да користи и „свој“ начин решавања задатака уз образложење).</p> <p>Решавати задатке у којима се пребројава број дужина, троугла, квадрата, правоугаоника... Одредити пресек скупова тачака.</p> <p>Решавати сложеније задатке у којима треба одредити опсег и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине.</p>	<p>Стваралачка</p> <p>Разговор</p> <p>Текстуална</p> <p>Активна настава</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Размена мишљења</p> <p>Интерактивна метода</p> <p>Ситуациона</p> <p>Радионичарска</p> <p>Сарадња</p>	<p>Збирка задатака</p> <p>Свеска</p> <p>Текстови</p> <p>Фломастери</p> <p>Панои</p> <p>Постери</p> <p>Математички часописи</p> <p>Пројектор</p> <p>Геометријски прибор</p> <p>Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>писмено испитивање</p> <p>усмено испитивање</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>

Предмет: **Математика** (додатни рад) – 5. разред

Наставна тема: ЗАДАЦИ СА ТАКМИЧЕЊА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Школско такмичење Општинско такмичење Окружно такмичење Републичко такмичење	<p>Задатке са такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, главоломке...)</p> <p>Може се посебно истакнути да је одређени задатак био на такмичењу.</p>	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>

Предмет: **Математика** (додатни рад) – 5. разред

Наставна тема: ЛОГИЧКИ ЗАДАЦИ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Dirchletov принцип Магични квадрат Комбинаторика Задаци који се решавају цртањем Игре са заменама	Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra,sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

МАТЕМАТИКА (допунска настава) – 5. разредПредмет: **Математика** (допунска настава) – 5. разред

Наставна тема: СКУПОВИ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Упознавање ученика са програмом Скуп, елементи, подскуп Венов дијаграм Скуповне операције (унија, пресек, разлика)	Разговор о похађању допунске наставе, циљевима и задацима Поновити како се скупови формирају и графички приказују Користити се дијаграмима и табелама Учити законитости помоћу Веновог дијаграма Изводити скуповне операције и правилно употребљавати ознаке	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Предмет: **Математика** (допунска настава) – 5. разред

Наставна тема: СКУПОВИ ТАЧАКА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Геометријске фигуре као скупови тачака Кружница (кружна линија), круг Кружница и права, тангенте	Поновити и допунити стечена знања о геометријским фигурама(права, дуж, полуправа, раван, кружница и круг, полураван, простор итд.)	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra,sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Предмет: **Математика** (допунска настава) – 5. разред

Наставна тема: УГАО

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Угао, централни угао, кружни лук и тетива Врсте углова и упоређивање углова Мерење, сабирање и одузимање углова Комплементни и суплементни углови Углови са паралелним крацима	Поновити појам угла и врсте углова Обновити сабирање углова и рачунски и графички Овладати појмовима комплементних и суплементних углова Обновити цртање паралелних прави	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra,sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Предмет: **Математика** (допунска настава) – 5. разред

Наставна тема: ДЕЉИВОСТ БРОЈЕВА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Појам природног броја, делиоци и садржаоци природних бројева Дељивост декадним јединицама Дељивост 2, 5, 4, 3 и 9	Упознати дељивост природних бројева и основна правила дељивости Обновити дељење декадним јединица као и природним бројевима	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Предмет: **Математика** (допунска настава) – 5. разред

Наставна тема: РАЗЛОМЦИ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
Појам разломка Проширивање разломака Скраћивање разломака Упоредивање разломка Децимални запис разломка Превођење децималног записа у разломак и обрнуто Придруживање разломака на бројевној полуправи Основне рачунске операције са разломцима Изрази са разломцима Једначине са разломцима Неједначине са разломцима Аритметичка средина Размера и њена примена Линијска размера Бројевна размера	Поновити појам разломака Запис разломка Проширивање и скраћивање разломака Како се разломци упоређују Како се разломци преводе у децимални облик и обрнуто Довољно увежбати основне рачунске операције са разломцима Саставити и рачунати мање компликоване бројевне изразе Решити једноставније једначине и неједначине са разломцима Израчунати аритметичку средину Оспособити ученике за коришћење размере у пракси	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Предмет: **Математика** (допунска настава) – 5. разред

Наставна тема: ОСНА СИМЕТРИЈА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
<p>Осна симетрија у равни Симетричне тачке Симетричност двеју фигура у односу на праву Оса-симетрије фигуре Симетрала угла и дужи</p>	<p>Упознати осну симетрију и њена својства Извести конструкцију симетрале дужи, симетрале угла и нормале на датој правој кроз тачку</p>	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra,sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>

БИОЛОГИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе биологије у основној школи је да ученици усвајање образовно- васпитних садржаја упознају основне појмове о живом свету, његовом историјском развоју, природним појавама и законитостима који у њему владају.

Изучавањем биологије код ученика треба развијати основну научну писменост, логичко расуђивање, способност критичког мишљења, свест о властитом положају у природи, објективност и логичко расуђивање, љубав према природи и осећање дужности да чувају и заштите природу, да развијају хигијенске навике и здравствену културу.

Задаци:

-да ученици схвате улогу и значај биологије за развој и напредак човечанства

-да развију свест о властитом положају у природи

-да стекну основна знања о грађи и функционисању организма

-да развију способност повезивања појмова и процеса у живим бићима и природи

-да стекну знања о разноврсности и распрострањености организма

-да схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику кружења материје и протицања енергије

-да развију осећање одговорности према стању животне средине

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

-схвате појам биологије као науке значајне за напредак човечанства и одрживог развоја;

-буду оспособљени за руковањем једноставним лабораторијским прибором, лупом или микроскопом, као и да умеју да израде једноставне привремене препарате;

-упознају основну јединицу грађе живих бића

-упознају разноврсност живих бића ;

-схвате појам ботанике као научне области биологије;

-упознају и знају да објасне основну спољашњу грађу вегетативних биљних органа

-знају да објасне грађу и улогу цвета, плода и семена;

-схвате процесе и начине опрашивања и оплођења

-упознају царство биљака и најзначајније групе;

-упознају основне елементе заштите и степен угрожености биљака делатностима човека у природи;

-развију интересовање за проширивање знања у одговарајућим институцијама (ботаничка башта, природњачки музеј, библиотеке)

-упознају царство гљива и њихове основне карактеристике

ОСНОВНА ШКОЛА“ПЕТАР ЛЕКОВИЋ“- ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ПОНАВЉАЊЕ	ВЕЖБА	ПР.РАД	ОБЈ.ПРОВ.	УКУПНО
I УВОД	3	1	2	-	-	6
II ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	6	4	1	-	1	12
III ЦАРСТВО БИЉАКА – ГРАЂА И ЖИВОТНИ ПРОЦЕСИ	13	10	7	-	1	31
IV РАЗНОВРСНОСТ БИЉАКА, ЗНАЧАЈ И ЗАШТИТА	8	7	1	1		17
V ЦАРСТВО ГЉИВА	3	2	1		-	6
УКУПНО	33	24	12	1	2	72

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
УВОД	6 (3+1+2)	- слушају, - посматрају, запажају - причају, - микроскопирају, посматрају лупом	- презентује нови садржај - усмерава активности ученика - подстиче ученике на размишљање и на дискусију	- индивидуални - рад у пару - групни - фронтални	- да ученици схвате појам биологије као науке значајне за напредак људског друштва и заштиту природе - да буду оспособљени за руковање лупом и микроскопом и да науче да израде једноставне привремене микроскопске препарате
ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	12 (6+4+1+1)	- слушају, - посматрају, - запажају - описују - причају, - упоређују	- презентује нови садржај - подстиче ученике на размишљање, увиђање - демонстрира - прати и усмерава активности ученика	- индивидуални - рад у пару - групни - фронтални	- да упознају и схвате основну јединицу грађе живих бића и разноврсност живих бића

ОСНОВНА ШКОЛА“ПЕТАР ЛЕКОВИЋ“- ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>ЦАРСТВО БИЉАКА- ГРАЂА И ЖИВОТНИ ПРОЦЕСИ БИЉАКА</p>	<p>31 (13+10+7+1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - слушају, - посматрају, - запажају - илуструју - описују, - упоређују, - истражују - закључују 	<ul style="list-style-type: none"> - наставник презентује наставни садржај - прати и усмерава активности ученика - подстиче на размишљање, увиђање - подстиче развој свести о очувању животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - рад у пару - групни - фронтални 	<ul style="list-style-type: none"> - да схвате појам ботанике као научне области биологије - да упознају и знају да објасне основну спољашњу грађу вегетативних биљних органа - да знају да објасне грађу и улогу цвета, плода и семена - да схвате процесе и начине опрашивања и оплођења
<p>РАЗНОВРСНОСТ БИЉАКА, ЗНАЧАЈ И ЗАШТИТА</p>	<p>17 (8+7+1+1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - слушају, - посматрају, - причају, - описују, - упоређују, - истражују, - уочавају - закључују 	<ul style="list-style-type: none"> - наставник презентује наставни садржај - прати и усмерава активности ученика - подстиче на размишљање, увиђање - подстиче развој свести о очувању животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - рад у пару - групни - фронтални - практични рад 	<ul style="list-style-type: none"> - да упознају царство биљака и најзначајније групе
<p>ЦАРСТВО ГЉИВА</p>	<p>6 (3+2+1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> слушају, - посматрају, - уочавају - описују, - упоређују, - закључују 	<ul style="list-style-type: none"> - наставник презентује наставни садржај - прати и усмерава активности ученика - подстиче на размишљање, увиђање - подстиче развој свести о очувању животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - рад у пару - групни - фронтални 	<ul style="list-style-type: none"> - да упознају царство гљива и њихове основне карактеристике - да упознају основне елементе заштите и степене угрожености биљака делатностима човека у природи

Начин остваривања програма (методе и технике)

Програмски садржаји биологије резултат су захтева времена, најновијих достигнућа у науци и примерени су развојним способностима ученика.

Наставне теме су логички распоређене, а обрађују садржаје из биологије-ботанике и пружају ученицима основна знања за брже и лакше разумевање градива.

Приликом израде планова рада (глобалног и оперативног) треба предвидети око 60% часова за обраду новог градива и око 40% за друге типове часова, укључујући и излазак у природу. Излазак у природу подразумева поред посматрања и праћења природних појава и процеса и прикупљање биљака за "заједнички хербар" (по десетак најтипичнијих биљака из окружења).

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода, као и употребу информационих технологија. Уз помоћ природног материјала, визуелног ефекта презентације и савремених информационих достигнућа олакшати ученицима упознавање основне јединице грађе живих бића, разноврсности живих бића, грађе и разноврсности биљака. Приликом остваривања наставних садржаја

успоставити корелацију познавањем природе из претходних разреда, географијом, ликовном културом, техничким и информатичким образовањем и изборном предметом чувари природе.

Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа и опремљености кабинета. Избор облика рада је препуштен наставнику. Наставници треба да препознају различите нивое знања ученика; да настоје да побољшају квалитет и проверавају резултате учења.

Наставник за припрему рада на часу треба да користи уџбеник одобрен од стране Министарства просвете и спорта и да се усавршава пратећи акредитоване семинаре и најновију стручну литературу.

СТАНДАРДИ

Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	1.1.1 уме да наведе основне карактеристике живог света 1.1.2 разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима	2.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком	3.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) 3.1.2 уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо
Особине живих бића и разноврсност живог света	1.1.1 уме да наведе основне карактеристике живог света 1.1.2 разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима 1.1.3 препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња	2.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима) 2.1.2 познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима	3.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) 3.1.2 уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо 3.1.3 разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима
Царство биљака- грађа и животни процеси	1.1.3 препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња 1.1.5 зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о њима 1.2.1 зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије 1.2.2 зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија 1.2.3 зна основне карактеристике грађе биљака,	2.1.2 познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима 2.1.4 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме 2.2.3 зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека 2.2.4 разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам	3.1.5 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама 3.2.1 зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека 3.2.2 разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност 3.2.3 разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

ОСНОВНА ШКОЛА“ПЕТАР ЛЕКОВИЋ“- ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

	<p>животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма 1.2.4 познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси 1.2.5 разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном 1.2.6 разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање) 1.2.7 зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином 1.3.1 разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте 1.3.2 зна основне појмове о процесима размножавања</p>	<p>2.2.5 разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје 2.2.6 разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање 2.3.1 разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања 2.3.2 разуме механизам настанка зигота</p>	
<p>Разноврсност биљака, значај и заштита</p>	<p>1.1.4 уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих 1.2.1 зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије 1.2.2 зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија 1.2.3 зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма 1.4.3 уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота) 1.4.4.бразуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 1.4.7препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата) 1.4.8 зна шта може лично предузети у заштити</p>	<p>2.1.3 познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе 2.2.1 разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне и сл.) 2.2.2 зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке; зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, органи са истом функцијом системе органа 2.2.3 зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека 2.4.3 уме на разноврсним примерима да одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране, и најважнија својства биоценоза и популација 2.4.8 разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије 2.4.9разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	<p>3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група 3.2.1 зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека 3.2.2 разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност 3.2.3 разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>

	свог непосредног животног окружења		
Царство гљива	<p>1.2.1 зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>1.2.2 зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у којима се одијелцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>1.2.3 зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p>	<p>2.2.1 разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне и сл.)</p> <p>2.4.4 зна да у природи постоји кружење појединих појединих супстанци (вода, угљеник и азот)</p> <p>2.4.9 разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	<p>3.2.1 зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>3.2.2 разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>3.2.3 разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Особине живих бића и разноврсност живог света	2	Слушају, питају, разговарају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -охрабрује, похваљује -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље,брже учовање и разумевање градива
Царство биљака- грађа и животни процеси	4	Слушају, питају, учовају, упоређују разговарају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -охрабрује, похваљује -методе рада прилагођава карактеристикама и	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље разумевање градива и учовавање Бољи резултати на проверама

			способностима ученика		
Разноврсност биљака, значај и заштита	3	Слушају, питају, уочавају, упоређују разговарају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у пару	Боље разумевање градива и уочавање разлика између биљака
Царство гљива	1	Слушају, питају, уочавају, упоређују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-фронтални -индивидуални -рад у групама	Боље разумевање градива

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су:

За додатни рад се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за биологију. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско и окружно такмичење које се организује за ученике петог разреда).

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод	1	-усавршавају технику микроскопирања -праве препарате, посматрају лупом -самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке,	-демонстрира -прати и усмерава рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	индивидуални рад рад у пару практични рад	Развијање радозналости и интересовање за лабораторијски рад Проширивање и продубљивање знања

ОСНОВНА ШКОЛА“ПЕТАР ЛЕКОВИЋ“- ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>Особине живих бића и разноврсност живог света</p>	<p>2</p>	<p>-посматрају под микроскопом, -истражују -самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, -претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове</p>	<p>-подстиче да повезују и примењују стечена знања -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -упућује на коришћење додатних извора знања -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада</p>	<p>-индивидуални рад -групни рад -практични рад -решавање такмичарских тестова</p>	<p>Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, радозналости и интересовања за истраживачки рад, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања Припрема ученика за школско, општинско и окружно такмичење</p>
<p>Царство биљака-грађа и животни процеси</p>	<p>4</p>	<p>-самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове</p>	<p>-подстиче да повезују и примењују стечена знања -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -упућује на коришћење додатних извора знања -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада</p>	<p>-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова</p>	<p>Развијање радозналости и интересовања за истраживачки рад, вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, Усвајање знања у већем обиму Припрема ученика за школско, општинско и окружно такмичење</p>
<p>Разноврсност биљака, значај и заштита</p>	<p>2</p>	<p>-праве хербаријум, уочавају разлике између биљака - детаљније се информишу о врстама - изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове</p>	<p>-подстиче да повезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој</p>	<p>-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова</p>	<p>-Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, радозналости и интересовања за истраживачки рад, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања -Припрема ученика за школско, општинско и окружно такмичење</p>

			-критичког мишљења и истраживачког рада		
Царство гљива	1	-самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, -посматрају и проучавају гљиве и лишајеве, претражују и користе литературу и интернет, решавају тестове	-подстиче да повезују и примењују стечена знања -подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој -критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	-Развијање радозналости и интересовања за истраживачки рад, вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања Проширивање и продубљивање знања

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

Биолошко - еколошка секција

За секцију се опредељују ученици посебних интересовања за биологију. У зависности од узраста, ученици се баве сходно својим интересовањима и жељама заштитом и унапређењем животне средине, значајем и заштитом биљака и животиња, здравственом заштитом

Циљ и задаци су да ученици:

- развијају радозналост, креативност, активно учествовање, одговорност, љубав према природи и њеном очувању
- поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.
- кроз конкретне радне задатке утичу на оплемењивање простора око себе
- развију свест о важности здравља и практикују здраве стилове живота
- кроз посете и сарадњу са здравственом и ветеринарском установом, еколошком инспекцијом, локалним стручним друштвом развију свест о појединим занимањима када је у питању професионална оријентација

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		

ОСНОВНА ШКОЛА“ПЕТАР ЛЕКОВИЋ“- ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>Значај и заштита биљака и животиња</p>	<p>8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - истражују, - припремају и организују тематске изложбе - претражују и користе литературу и интернет - уређују школско двориште, саде и негују биљке, оплемењују школски простор - праве и постављају кућице за птице 	<ul style="list-style-type: none"> - прати и усмерава рад - методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика - мотивише за рад - подстиче сарадњу и истраживачки рад - утиче на развој свести о појединим занимањима 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални рад - групни рад - рад у пару - практични рад 	<p>Развијање радозналости и интересовања, истраживачких способности, креативности, међусобне сарадње, потребе личног ангажовања у заштити појединих врста</p> <p>Проширивање и продубљивање знања</p>
<p>Заштита животне средине</p>	<p>6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - истражују - учествују у еко акцијама - припремају и организују тематске изложбе - претражују и користе литературу и интернет - учествују у програмима обележавања еколошких датума 	<ul style="list-style-type: none"> - прати и усмерава рад - мотивише за рад - подстиче развој свести о очувању животне средине - подстиче сарадњу и истраживачки рад 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални рад - групни рад - рад у пару - практични рад 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање вештина, истраживачких способности, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања - Развијање свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.
<p>Здравствена заштита</p>	<p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, - претражују и користе литературу и интернет, - припремају и организују тематске изложбе 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче да повезују и примењују стечена знања - мотивише за рад - методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика - подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада - утиче на развој свести о појединим занимањима 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални рад - групни рад - рад у пару - практични рад 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање радозналости и интересовања, истраживачких способности, креативности, међусобне сарадње, - Стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;

Начин остваривања програма (методе и технике)

Методе рада треба прилагодити садржају, при чему предност треба дати методама које подразумевају активно учешће ученика (планирани разговор, креативне радионице, тематске изложбе, писани и фото радови, мултимедијални садржаји, анализа ситуација и практични примери, учешће у акцијама, аудио и визуелне активности. Најчешће се препоручују индивидуални и групни облици рада.

Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице, сарадњи са локалним стручним друштвом, посетама еколошком инспектору, ветеринарској станици, дому здравља ... Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену.

Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину. Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају време, место извођења и број часова за одређене теме.

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ васпитно — образовног рада је да допринеси:

- техничко - технолошком васпитању и образовању ученика; формирању стваралачке личности; стицању основних техничко - технолошких знања, умења и вештина и оспособљавању за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу; стицању радних навика; развијању интересовања и способности за техничко стваралаштво и проналазаштво; упознавању економских, социјалних, техничко — технолошких, еколошких и етичких аспеката рада и производње и њиховог утицаја на развој друштва.

Задаци наставе техничког образовања су:

- да помаже схватању законитости природних и техничких наука,

- да даје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- да помаже развоју стваралачког и критичког мишљења,
- да помаже развоју општих техничких склоности и способности,
- да помаже савладавању основних принципа руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- да развија прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- да стекну радне навике и оспособе се за међусобну сарадњу и тимски рад,
- да навикну на правилну примену одговарајућих мера заштите на раду и стичу знања о потреби
- заштите радне и животне средине,
- да помаже избору струке и занимања.
Оперативни задаци
Ученици треба да се:
- упознају са програмом техничког образовања,
- упознају са организацијом рада у кабинету за техничко образовање и мерама заштите.
- стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водни и ваздушни,
- стекну знање о начинима регулисања друмског саобраћаја,
- упознају пут од идеје до реализације,
- упознају елементе техничког цртања,
- науче приказивати своје идеје помоћу скице,
- науче како се врши избор материјала за реализацију своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала,
- упознају основну конфигурацију рачунара и науче повезати основне елементе конфигурације рачунара,
- науче укључити рачунар у рад и функцију тастатуре, упознају неке могућности употребе рачунара са готовим програмима.
- реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета и готових елемената.
- упознају врете и карактеристична својства лако обрадивих материјала: дрво, картон, кожа, пластичне масе,
- упознају основне принципе механичке обраде материјала,
- науче правилно да користе прибор и алат за механичку обраду материјала.
- упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде,
- се навикавају на штедњу енергије.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
1. Увод у предмет	4	- слушају, посматрају, цртају	Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба	- Фронтални Вербалном методом и демонстрацијом, постојеће знање ученика се проширује кроз дијалог користећи фотографије и графиконе.Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима. Одељење се не дели на групе. Посебну пажњу треба посветити заштити на раду приликом коришћења алата	Ученици треба да се упознају са: техником, техничким достигнућима и значајем техничког и информатичког образовања; програмом техничког и информатичког образовања; организацијом рада у кабинету за техничко и информатичко образовање и мерама заштите;

<p style="text-align: center;">2. Саобраћајни системи</p>	<p style="text-align: center;">8</p>	<p>-слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају , праве</p>	<p>Упознаје ученике са врстама саобраћаја, - Упознаје ученике са значајем саобраћаја као привредне гране, - Објашњава ученицима о одговорности учесника у саобраћају, - Упознаје их са утицајем саобраћаја на заштиту животне средине, - Упознаје их са светлосном сигнализацијом, знаковима и правилима понашања учесника у саобраћају</p>	<p>-Фронтални - Индивидуални Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретањепешака и бицикла у јавном саобраћају, начине регулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће. За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности</p>	<p>Ученици треба да: Стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друнски, железнички, водени и ваздушни; Стекну знање о начинима регулисања друског саобраћаја; Упознају основна правила и прописе кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају; Упознају хоризонталну, вертикалну и светлосну сигнализацију;</p>
--	--------------------------------------	--	---	---	--

<p>3. Графичке комуникације</p>	<p>8</p>	<p>-слушају, посматрају, цртају</p>	<p>Учи ученике да користе прибор за цртање, - Упознаје (и показује формате папира) ученике се са форматима папира, са врстама линија,мерама на техничком цртежу</p>	<p>- Фронтални - Индивидуални Уводећи их у алгоритам конструкторског моделовања ученике треба научити како се скицом може изразити идеја и како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Ученици треба да упознају формате папира. Оспособити ученике да правилно користе прибор за техничко цртање и развију вештину њиховог коришћења. На разради своје идеје ученици треба да упознају врсте линија и њихову примену, да препознају начине просторног приказивања предмета, појам и елементе котирања.У току рада ученике уводити у појам и врсте размере И оспособити их да умеју да нацртају технички цртеж у различитим размерама и да га искотирају. *Корелација-математика, ликовно, географија (размера)</p>	<p>Ученици треба да: Упознају пут од идеје до реализације; Упознају прибор за техничко цртање и развију вештину његовог коришћења; Упознају основне елементе техничког цртања: формате, врсте линија, приказивање предмета (скица, цртеж), котирање и размеру;</p>
<p>4. Информатичке технологије</p>	<p>16</p>	<p>-слушају, посматрају, причају, описују, цртају , повезују делове рачунара у целину, пишу и цртају на рачунару, штампају</p>	<p>Упознаје ученике се са деловима рачунара и елементима хардвера и софтвера, - Обучава ученике да користе штампач и скенер, - Учи ученике да покрену одређене програме, - Учи ученике да демонстрирају програм</p>	<p>Фронтални - Индивидуални Оставити неколико часова за рад са наведеним програмима да кроз “игру” овладају вештином рад мишем и тастатуром. Демонстрирати рад у сложеним програмима, а нарочито оним који су у непосредној вези са програмским садржајем наставе техничког обраде. Омогућити ученицима да нацртају једноставан технички цртеж помоћу рачунара. Инсистирати на томе да сваки ученик самостално одради одређену операцију у раду на рачунару. Кроз реализацију модула утврдити предности које садржаје и повезати их са наставом техничког образовања.</p>	<p>Ученици треба да: Знају називе и функцију основних и допунских уређаја рачунара; Науче да укључе рачунар и знају функцију тастатуре, упознају неке могућности употребе рачунара са готовим програмима; Науче да користе рачунар за исписивање текста и за једноставније техничке цртеже без програмирања</p>

<p style="text-align: center;">5. Материјали и технологије</p>	<p style="text-align: center;">12</p>	<p>слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.</p>	<p>Упознаје ученике са врстама материјала и показује неке од њих - Упознају ученике се са коришћењем алата, показује неке од њих и начин рада са њима - Указује ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине- показује неке материјале који се могу рециклирати и оне који су добијени рециклажом</p>	<p>Фронтални - Индивидуални Упознати ученике са појмом и поделом материјала(природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка) објаснити на елементарном нивоу. Ученици треба да помоћу једноставног прибора упознају својства материјала (испитивање тврдоће, еластичности, обрадивости...) Користити само оне врсте материјала које ће се употребљавати за моделовање и то : дрво, папир, текстил, кожу, пластични материјал. Начин обраде материјала реализовати упознавањем принципа деловања алата за механичку обраду материјала. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала и итвођење операција И заштита на раду: обележавање, сечење, завршна Обрада (бушење, равнање, брушење). Поступно увођење ученика у рад са алатом при извођењу разних операција мења суђтински карактер наставе техничког образовања – Обрада материјала тако постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави техничког образовања</p>	<p>Ученици треба да: упознају врсте и карактеристична својства лако обрдивих материјала: дрво, папир, текстил, кожа, пластичне масе; упознају основне принципе механичке обраде материјала; науче правилно да користе прибор И алат за механичку обраду материјала; науче да разраде технолошки поступак;</p>

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">6. Од идеје до реализације</p>	<p>8</p>	<p>-слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве</p>	<p>Упознаје ученике са елементима конструкторског комплета, - Раде скицу према сопственој идеји-наставник надгледа рад - Објашњава ученицима појам алгоритма (наводи примере) - Графички представљају блокове алгоритма-наставник надгледа рад - Израђују модел по својој идеји на основу скице- наставник надгледа рад</p>	<p>Фронтални - Индивидуални - Рад у групи Прве реализације својих идеја ученици остварују употребом конструкторских комплета којима располаже кабинет за техничко образовање тј. без обраде материјала. Конструкторски комплети могу бити од различитих материјала: дрвета, пластичне масе или метала. Израда скице према сопственој идеји претходи даљем раду. Пошто у саставу комплета има разноврсних делова (осовине, точкови, зупчаници, разне врсте плочица, завртњи и др.) ученике треба упутити како се они међусобно спајају у одговарајуће целине. Са завршеним моделима ученици демонстрирају њихову функцију и намену. После демонстрације модели се растављају, а делови враћају на одговарајуће место. Ова наставна тема се протеже и кроз друге теме јер ученици кроз наредне наставне садржаје упознају пут од идеје до реализације односно од скице и техничког цртежа, преко упознавања техничких материјала до начина обраде материјала и коначне реализације идеје у поглављу модула. Објаснити ученицима да ће приликом материјализације своје идеје путем конструкторског моделовања уместо правих објеката израђивати моделе и макете</p> <p>*корелација са ликовним</p>	<p>Ученици треба да: науче да реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета и готових елемената; науче како се врши избор материјала за реализацију своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала; науче самостално да израде једноставније статичке и динамичке моделе и макете од делова из конструкторских комплета и готових елемената према одговарајућим упутствима и својим идејама; науче да самостално израде једноставније предмете по својој идеји помоћу одговарајућег прибора и ручног алата, применом основних радних операција од лако обрадивих материјала и готових елемената</p>

7. Енергетика	4	<p>слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају , праве</p>	<p>Упознаје ученике се са врстама и значајем енергије, изворима енергије, трансформацијом, коришћењем и штедњом енергије-показује одговарајуће моделе</p>	<p>Фронтални - Индивидуални Обновити наставне садржаје из природе и друштва и познавање природе који се односе на топлоту (сунце извор светлости и топлоте), воду (распрострањеност воде), ваздух (кретање ваздуха – ветрови), кретање и отпори кретању тела. Затим упознати ученике са прецизним појмом , врстама и значајем енергије за човечанство.Назначити основне изворе енергије без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике енергије сунца, воде и ветра као њима већ познатих извориа енергије. *Корелација са биологијом</p>	<p>Ученици треба да: се упознају са значајем, врстама и основним изворима енергије; упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде; се навикну на штедњу енергије;</p>
----------------------	---	---	---	---	--

<p>8. Конструкторско моделовање - Модули</p>	<p>12</p>	<p>слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве</p>	<p>Наставник надгледа и коригује рад (по потреби) ученика док практично примењују одговарајуће материјале (дрво, папир, текстил, кожу), - Надарени ученици могу да користе рачунар за просторно моделовање.</p>	<p>Рад у групи - Идивидуални Пројекат који је настао проласком кроз све етапе од идеје до реализације треба да буде реализован у овом делу програма. У зависности од тежине рада за који се ученик определио могуће је урадити и више радова. Ученике треба упознати са могућношћу да се сами опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, да могу реализовати своју идеју која је у складу са њиховим способностима, интересовањима и надареностима. При изради „пројекта“ ученици примењују раније стечено знање из пројектовања и конструкторског моделовања, а у модулима примењују раније стечена знања из обликовања материјала. Остварити корелацију са ликовним васпитањем. Ученици се могу определити и за рад на рачунару. *Корелација-ликовно</p>	<p>Ученици треба да: познају пут од идеје до реализације; знају како се врши избор материјала за реализацију своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала; познају врсте и карактеристична својства лако обрадивих материјала: дрво, папир, текстил, кожа, пластичне масе; су савладали основне принципе механичке обраде материјала правилно да користе прибор И алат за механичку обраду материјала да разраде технолошки поступак знају да самостално израде једноставније предмете по својој идеји помоћу одговарајућег прибора и ручног алата, применом основних радних операција од лако обрадивих материјала и готових елемената: демонстрирају рад готовог модела (макете);</p>
---	-----------	--	---	--	--

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљи задаци:
Циљ физичког васпитања је даразноврсним систематским, моторичким активностима, уповезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним специфичним условима живота и рада.
Задаци наставе физичког васпитања су:
<ul style="list-style-type: none"> • Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела; • Развој и усавршавање моторичких способности; • Стицање моторичких умења која су садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање; • Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја; • Формирање морално-вољних квалитета личности; • Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада; • Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.
Оперативни задаци:
<ul style="list-style-type: none"> • Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације; • Усмереностицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања; • Примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.); • Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.; • Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности; • Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	2	72

2.ИЗБОРНИНАСТАВНИПРЕДМЕТ		
2.1ИЗАБРАНЕСПОРТСКЕГРАНЕ	1	36
2.2СЛОБОДНЕАКТИВНОСТИ(секције)	1	36
2.3 АКТИВНОСТИУ ПРИРОДИ		
2.4КОРЕКТИВНО-ПЕДАГОШКИРАД		
2.5ШКОЛСКАИДРУГАТАКМИЧЕЊА		

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова у вежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
АТЛЕТИКА	16	5	9	2	/
ГИМНАСТИКА	21	8	8	5	/
ТЕСТИРАЊЕ	12	/	/	12	/
СПОРТСКА ИГРА	23	8	8	7	/
УКУПНО	72	21	25	26	/

1.ОБАВЕЗНИНАСТАВНИПРЕДМЕТ

Наставни садржаји	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовној раду	Активности наставника у васпитно-образовној раду	Начини поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
АТЛЕТИКА	16	-ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-разговор -демонстрација -физичко вежбање	-разликује правилно од неправилног држањатела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи покрете у задатом смеру -вешто изводи једноставне форме природног кретања

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

ВЕЖБЕНА СПРАВАМА И ТЛУ	21	-вежбање -анализирање	-анализирање -објашњавање -показивање -поређење	-демонстрација -физичковежбање	-вештоизводизадате вежбесареквизитима -уочавасвојемоторичкеспособностии особине,сличностииразликемеђу вршњацима
ТЕСТИРАЊЕ	12	-мерење	-мерење -анализирање -упоређивање	-физичковежбање	-мерењефизичкихспособностиученика
СПОРТСКА ИГРА	23	-вежбање -анализирање -трчање -скакање -такмичење	-анализирање -поређење -показивање -објашњавање	-демонстрација -физичковежбање -разговор	-познајеправиласпортскеигреипридржава ихсе -стварањеусловазасоцијално прилагођавањеучениказаколективни животирад

НАСТАВНА ОБЛАСТ ГИМНАСТИКА

	Назив вежбе	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Вежбање тлу („партер“)	Колутнапредизчучњадо чучња	*		
	Колутнапредпрекопрепреке-одразом, безизразитефазелета	*		
	Колутнапредпрекопрепрекесафазомлета(сунђерструњача)			*
	Колутнапред летећи са изразитом фазом лета (сунђер струњача)			*
	Изставараскорачног колутназадоставараскорачног	*		
	Изставараскорачног колутнапредоставараскорачног			*
	Став нашакамау помоћ	*		
	Став нашакамау малу помоћ			*
	Став нашакама, издржај, колутнапред			*
	Преметстранцеупорому, „бољу-страну	*		
	Преметстранцеупоромулевоиудесно		*	
	Прекопит („салтозгренотелом“)напред			*
	Мостиз лежећегна леђима	*		
	Мостзаклономиусклономуз помоћ			*
Вагапретклономизаножењемна левојинадеснојнози	*			
Прескок	Разношкапрекокозлића			*
	Згрчкау помоћ			*
	Згрчкапрекокозлићаиликоња			*
	Разношкаиззгрчкаса изразитом фазомлета			*

ОСНОВНА ШКОЛА“ПЕТАР ЛЕКОВИЋ“- ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

Греда	<p>Ученици и ученице – ниска, средња или висока греда: Наскочити на произвољан начин; усправ – одручити; кораци успону напред до средине греде; чучањи окрет чучуња за 180° усправ; два корака зибом почучњем уназад; окрет у успону за 180° – узручити, кораци до краја греде; саскок пруженим телом (бочно)</p>	*		
	<p>Ученице – висока греда или греда висине од 80 см Наскоку у порпредњи, у породножно десном (левом), окрет за 90° улево и прехват бочно (палчеви суокренути један према другом), упор клечећи на десној заножици левом (мала вага); ослоном заножене ного испред тела усправ уз помоћ; четири корака у успону – узручити; саскок суножним одскоком, доскочити на исто место – одручити, четири корака са предножењем; окрет за 90°, узручити; саскок пруженим телом, завршити леђима према греди</p>			
	<p>Залетом суножним одскоком наскок према ходножно десном у упор јашући; окрет за 90° улево; прехватом бочно ослоном стопалима изатела упор чучећи; усправ, одручити; два корака</p>			
	<p>зибом почучњем; скок суножним одскоком и доскок на једну ногу, слободна је заножење; вага претклоном изаножењем, уклон, валцер кораци до краја греде – таласиу одручењу; окрету успону за 180° и једна дужина греде произвољна комбинација кретања (кораци, поскоци, окрети...), на крају греде саскок згрчено – бочно у односу на греду (завршити леђима према крају греде)</p>			*
Кругови	<p>Ученици</p>			
	<p>Дохватни кругови: Суножним одривом згибом вис узнето, издржај; крос вис предњи саскок (уз помоћ)</p>	*		
	<p>Доскочни кругови: Из замаха предњихом вис узнето, вис стрмо главо, вис узнето, вис стражњи – саскок (уз помоћ)</p>			*
	<p>Доскочник кругови: Из виса предњег гучењем вис узнето, вис стрмо главо – издржај, вис узнето, отварањем вис предњи и спетни саскок</p>			*

Наставна област рукомет

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Вођење лопте, јачом-руком у месту и праволинијско кретање умереном брзином	*		
Вођење лопте, јачом-и, слабијом-руком у месту			*
Вођење лопте, јачом-и, слабијом-руком у кретању у максималној брзини			*
Вођење лопте, јачом-руком у праволинијском трчању у максималној брзини			*
Бацање (додавање) лопте тзв., кратким замахом-изнад висине рамена	*		
Бацање (додавање) лопте тзв., дугим замахом-на већерастојање			*
Бацање (додавање) лопте из залеђа			*
Увртање подлакти, слабијом-руком			*
Хватање лопте у висини груди	*		
Хватање не прецизно бачених лопти (високих, ниских)		*	
Бочни (, шасе-) шут		*	
Шут из трка (, чеони шут-)		*	
Скок шута са позиције бека, крила, пивота			*
Игранд вагола	*		
Игранд вагола уз примену свих правила			*
Три корака	*		
Три секунде	*		
Три метра	*		
Искључења		*	
Не правилно прекршајно шено лопта		*	
Не правилно прекршај преступ		*	
Извођење аута	*		
Индивидуална тактика одбране			*
Индивидуална тактика напада			*
Преузимање играча при блокади			*
Игранд вагола уз суђење самих ученика			*
Ученик/ученица се такмичи			*
Ученик/ученица учествује у организацији такмичења и турнира			*

Наставна област фудбал

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Правoliniјсковођењелоптепроизвољнимделомстопала	*		
Вођењелоптепроменомправцакретањаразнимделовимастопала уз присуство играчакојиомета			*
Примањелопте,разнимделовимателауместуикретању		*	
Одузимањелопте,избијањем,уклизавањем,гурањемраменом		*	
Зазстављањелоптекојасе крећеуваздухупроизвољнимделомстопалаили билокојимделомтела		*	
Вођењелоптепроизвољнимделомстопалаишутирањаголпроизвољним деломстопала		*	
Одбијањелоптеглавом		*	
Техникаголлмана		*	
Примањелопте,разнимделовимателауместуикретању		*	
Недозвољениконтактса лоптом	*		
Убацивањелоптеуигрупре почеткаутакмице,наконпрекидаикаданапусти терен	*		
Изменаиграча	*		

Извођењеслободнихиказненихударца	*		
Испуњава тактичке задатке		*	
Временскеказнеискључењадо крајаутакмице	*		
Тактикаодбране– индивидуалнаиколлективна;постављањекодизвођењааута		*	
Тактиканапада		*	
Ученик/ученицасе такмичи			*
Ученик/ученицазна дасуди			*
Ученик/ученицаучествујеуорганизацијиутакмицеилитурнира			*

Наставна област плес

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Успешно плеском (удараче м дланомо длан) прати акценте у темпу музичке пратње	*		
Успешно плеском и ритмом прати задати ритам и темпо музичке пратње	*		
Успешно се креће у задатом простору у свим смеровима комбинујући ходање и трчање		*	
Целокупну своју моторику (кретање и покрете по јединих делова и целог тела) изводи у ритму и темпу музичке пратње самостално, у пару, у групи			*
Повезује (просторно и временски) плесне елементе (најмање шест основних елемената технике: галоп, дечији скок, мењајући корак, кораца са привлачењем са и без преноса тежине тела, кораца са укрштањем напред – назад, укључујући ходање и трчање) у целини		*	
Уз помоћ (наставника) реализује задату комбинацију основних корака у аеробном загревању у трајању од 2 пута 324/4 такта			*
Самостално реализује задату комбинацију основних корака у аеробном загревању у трајању од 2 пута 324/4 такта			*
Успешно моторички у ритму и темпу реализује одабрану народне, друштвене и дечије плесове			*
Саставља и изводи самосталну плесну комбинацију у 2/4 такту од произвољно одабраних и компонованих основних елемената технике плесова			*
Исказује креативности стваралаштво кроз састављање мањих композиција покрета и кретања и плесних комбинација			*
Влада терминологијом плесова			*
Учествује на такмичењу			*

Наставна област ритмичка гимнастика

Елементи	Основнииво	Средњииво	Напреднииво
Мачијипоскок,дечијипоскок,галопнапредистранце,поскок сазаножењем, комбинацијагалоп–поскоксазаножењем	*		
Окретза90°,180°и360°	*		
Суножнопрескакањевијачесаибезмеђупоскока– обртањевијачеунапреди уназад,прескакањевијачеутрчању	*		
Ритмичкоударачечуњеваједано другио под,маликруговичуњевима	*		
Галоп+ дечијипоскоцивијачом		*	
Галоп+ поскокзаножењем		*	
Галоп+ мачијискоксабацањемихватањемлопте,замасилоптому хоризонталнојравниспојеносаокретомза180°и360°		*	
Прескакањевијачеутрчању		*	
Прескакањевијачегалопомистранце		*	
Прескакањевијачедечијипоскоцима		*	
Кружењевијачом(бочноичеоно)		*	
Трчањесаобртањемвијачеипрелазугалоп			*
Наученипоскокиликоскоповезатисаударачемчуњао чуњиспредиизатела– изнадглавеиисподногу			*
Ритмичкисаставбезреквизита			*
Ритмичкисаставлоптом			*
Ритмичкисаставвијачом			*
Ритмичкисаставобручем			*
Ритмичкисаставчуњевима			*
Ученицасе такмичи			*
Познајеорганизацијуигре			*
Судинамечевима			*
Искатујеволуза напредовањем			*

Наставна област атлетика

Елементи	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Правилно трчавање у варијантима технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мере резултате	*		
Извод технике у штафетно трчање			*
Правилно скачење удаљ згрчном варијантом технике и меридужинско скачење		*	
Правилно скачење удаљ варијантом технике у винуће			*
Знање атлетске правила за скок удаљ		*	
Правилно скачење у вис варијантом технике маказице	*		
Правилно скачење у вис леђном варијантом технике			*
Знање атлетске правила за скок у вис		*	
Правилно бацање кугле варијантом технике из места и меридужинско бацање			*
Правилно бацање кугле леђном варијантом технике и меридужинско бацање			*
Знање атлетске правила за бацање кугле		*	
Такмичење у једној од атлетских дисциплина			*

1.1 РЕДОВНА НАСТАВА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ (СЕКЦИЈЕ)

Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика.

АКТИВНОСТИ У П РИРОДИ

Од активности у природи, планирано судва кроса и два излета. Кросеви:
- јесењи крос, у организацији Спортског савеза Пожега
- пролећни крос, у организацији Спортског савеза Пожега

Излети:

	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ
- излет на Савинач (октобар)	- развијање основних моторичких активности - примена стечених знања кроз игру - стварање услова за социјално прилагођавање
- излет на Златибор (фебруар)	- развијање основних моторичких активности - учење и усавршавање технике скијања - стварање услова за социјално прилагођавање

КОРЕКТИВНО- ПЕДАГОШКИ РАД

Корективно-педагошки рад се организује за ученике који имају лоше држање тела. Рад спроводи наставник у сарадњи са лекаром или физијатром који утврђује степен деформитета и прописује вежбе. Тежислучаје вителесних деформитета третирају се уз здравственим установама.

ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА

Школа организује и спроводи спортске такмичења као интегрални део процеса физичког васпитања, тј. обавезна унутаршколска и међуодељенска такмичења у:

1. гимнастици
2. атлетици
3. спортским играма.

У сарадњи са Спортским савезом града Пожеге, организује такмичења међушколског карактера у свим спортским дисциплинама према календару који прави Министарство просвете и спорта и Спортски савез.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / прва ГОДИНА УЧЕЊА

V РАЗРЕД
НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комункативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
---------------	-----------------	-----------------------	----------------------------	----------------------

<p>FESTE E FAMIGLIA (ПРАЗНИЦИ И ПОРОДИЦА)</p>	<p>забрану; Изражавање припадања и поседовања; Тражење и давање обавештења о времену на часовнику; Скретање пажње; Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања; Исказивање извињења и оправдања.</p>	<p>Раговор о празницима, датумима православних и католичких празника Усвајање вокабулара који се односи на празнике</p>	<p>сопствени град и кратки дијалози Извршавање одређених задатих наређења и заповести Слушање италијанске музике</p>
<p>CIVO E VESTITI (ХРАНА И ОДЕЋА)</p>	<p>Описивање појединости везаних за најбитније празн. Честитање празника на основу датума датих на табли</p>	<p>Описивање појединости везаних за најбитније празн. Честитање празника на основу датума датих на табли</p>	<p>Препознавање празника на основу прочитаних карактеристика Групно и индивидуално читање текстова Драматизација дијалога Прављење честитки Слушање празничних песмица</p>
<p>AMBIENTE, TEMPO, TEMPO LIBERO</p>	<p>Изражавање мишљења о уобичајеним навикама које се односе на исхрану и усвајање новог вокабулара</p> <p>Разговор и поређење српске и италијан. кухиње, традиције и традиционалних јела</p>	<p>Изражавање мишљења о уобичајеним навикама које се односе на исхрану и усвајање новог вокабулара</p> <p>Разговор и поређење српске и италијан. кухиње, традиције и традиционалних јела</p> <p>Значај моде, одевања у различитим ситуацијама (спорт, школа, посао)</p>	<p>Слушање и понављање новоусвојених појмова Индивидуално описивање места становања и одређених просторија Исказивање допадања/недопадања простора у којем се</p>

(ОКОЛИНА, ВРЕМЕ, СЛОБОДНО ВРЕМЕ)			<p>Описивање датих модела гардеробе</p>	<p>живи и разговор о могућим променама и плановима за будућност Скицирање плана куће/стана Дијалог о датуму рођења и другим битним датумима Разговор о значају спортских активности Индивидуално исказивање омиљеног спорта</p>
L'ALTRO (ОСТАЛО)			<p>Представљање нових појмова слушањем Опис амбијента у којем живимо Разговор о простору који нас окружује и усвајање појмова о просторним односима</p>	<p>Групни рад на тему значајног италијанског/српског спортисте Прављење дијалога на тему слободног времена</p>
STRUTTURE GRAMMATICHE			<p>Исказивање датума, времена, дана Разговор о слободном времену и активностима Описивање активности у кући и дворишту Представљање спортова кроз гледање сличица и разговор</p> <p>Усвајање појмова везаних за области Разговор о бојама Усвајање бројева Молбе и изрази захвалности, наређења Изрицање забране и одговарајућа реакција на то Именоване делова тела, животиња</p>	<p>Препознавање нових појмова Изражавање допадања/недопадања Писање задатих бројева</p>

			<p>заменица кроз практичну вежбу на часу</p> <p>Уочавање разлика у промени глагола 3. коњугације</p> <p>Представљање модалних и неправилних глагола у презенту и њихова употреба</p> <p>Усвајање императива кроз изражавање одређених наредби, молби, заповести</p> <p>Самостално сналажење у проблемима за правилно коришћење граматичких целина, синтаксе реченице, писање</p>	
--	--	--	--	--

Граматички садржаји

1. Именице - властите и заједничке, одговарајући род, број, са детерминативом
  - a.
2. Одређеничланиспреддатура
3. Партитивничлан
4. Заменице за директни и индиректни објекат:
5. Придеве - одговарајући род, број, место, поређење: .
6. Бројеве: основне преко 1000, редне до 20
7. Питања
8. Негацију
9. Заповедни начин:
10. Кондиционал глагола *potere* и *volere*:
11. Глаголска времена:
  - *Presente Indicativo* фреквентних глагола, рачунајући и повратне и безличних глагола
  - *Passato prossimo* и *Imperfetto*- грађење и контрастирање употребе:
  - *Futuro*
12. Предлоге исажетачланове
13. Прилоге за време, место, начин, количину
14. Везнике *e*, *o*, *ma*.

Оперативни задаци по језичким вештинама се постепено проширују и усложњавају. Истовремено се континуирано примењују и оперативни задаци из претходних разреда.

Разумевање говора

Ученик треба да: разуме краће дијалоге (до 7 реплика / питања и одговора), приче и песме о темама предвиђеним наставним програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;
разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 2-3 слушања;
разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру или неку групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност,

свакодневне активности, жеље и избори, итд.).

Разумевање писаног текста

Ученик треба да: разуме краће текстове (до 80 речи), који садрже велики проценат познатих језичких елемената, структуралних и лексичких, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика; разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипове, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом.

Усмено изражавање

Ученик треба да:

усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; поред информација о себи и свом окружењу описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре); препричава и интерпретира у неколико реченица садржај писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре); у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове (допадање, недопадање, итд.), користећи познате језичке елементе (лексику и морфосинтаксичке структуре).

Интеракција

Ученик треба да:

- у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом учионице, као и о свим осталим темама предвиђеним наставним програмом (укључујући и размену мишљења и ставова према стварима, појавама, користећи познате морфосинтаксичке структуре и лексику)
- учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге, итд).

Писмено изражавање

Ученик треба да:

пише реченице и краће текстове (до 50 речи) користећи познате језичке елементе у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем;

издваја кључне информације и препричава оно што је видео, доживео, чуо или прочитао;

користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања (шаље

личне поруке, честитке, користи електронску пошту, и сл.).

Може да изрази утиске и осећања о кратком прилагођеном књижевном тексту (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи

вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума).

Знања о језику и стратегије учења

Ученик треба да:

препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом; поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине; користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости); разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима; уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страног језика који учи; разуме значај употребе интернационализама; примењује компезационе стратегије и то тако што:

1. усмерава пажњу, пре свега, на оно што разуме;
2. покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући неког ко добро зна (друга, наставника, итд.);
3. обраћа пажњу на речи / изразе који се више пута понављају, као и на наслове и поднасловe у писаним текстовима;
4. обраћа пажњу на разне невербалне елементе (гестови, мимика, итд. у усменим текстовима; илустрације и други визуелни елементи у писменим текстовима);
5. размишља да ли одређена реч коју не разуме личи на неку која постоји у матерњем језику;
6. тражи значење у речнику;
7. покушава да употреби познату реч приближног значења уместо непознате (нпр. аутомобил уместо возило);
8. покушава да замени или допуни исказ или део исказа адекватним гестом / мимиком;
9. уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења (генерализација, индукција, дедукција..)

Предвиђена су два писмена задатка.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / ПРВА ГОДИНА УЧЕЊА
V РАЗРЕД

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
 УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Циљеви:
Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.
Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.
Стандарди:
<i>Разумевање говора</i>
Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.
<i>Разумевање писаног текста</i>
Ученик чита са разумевањем кратке (највише до 50 речи) писане и илустроване текстове у вези са познатим темама.
<i>Усмено изражавање</i>
Ученик је у стању да исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.
<i>Писмено изражавање</i>
У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише кратке поруке (до 30 речи).
<i>Интеракција</i>

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама.
Задаци:
Разумевање говора
На крају петог разреда ученик треба да:
- препознаје страни језик који учи међу другима страним језицима;
- препознаје гласове у говорном ланцу, нарочито оне којих у матерњем језику нема;
- разуме изразе које наставник употребљава током часа;
- разуме кратке дијалоге и монолошка излагања (до пет реченица) који садрже језичку грађу обрађену током петог разреда;
- разуме једноставне дечије песме и бројалице.
-
Разумевање писаног текста
Ученик треба да:
- савлада технике читања у себи и гласног читања;
- упозна основна правила графије и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао кратких писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 50 речи).
Усмено изражавање
Ученик треба да:
- разговетно изговара гласове;
- ступа у дијалог, постављањем и одговарањем на питања;
- уз наставников подстицај, представи себе или другог, опише неку ситуацију, слику, лице, предмет;
- рецитије.
Интеракција
Ученик треба да:
- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања и изражава допадање и недопадање;
- учествује у заједничким активностима на часу – рад у пару, у групу;
- тражи разјашњења када нешто не разуме.
Писмено изражавање

Ученик треба да:
- упозна основна правила графије, ортографије;
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела;
- пише честитку;
- пише личне податке – име, презиме, адресу.
Знања о језику
- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика.

Наставна тема	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
<p>Први контакти</p> <p>Породица и блиско окружење</p> <p>Школа</p> <p>Годишња доба</p> <p>Празници и обичаји</p> <p>Ја и моји другови</p> <p>Мој дом</p> <p>Исхрана</p> <p>Одећа</p> <p>Окружење</p> <p>Остало: - годишња доба, месеци, дани у</p>	<p>Усвајање основних знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика.</p> <p>Ученик треба да: -разуме изразе које наставник употребљава -разуме кратке дијалоге и монолошка излагања -разуме једноставне песме и усмене кратке поруке и реагује на њих -савлада технике читања у себи и гласног читања - упозна основна правила графије и ортографије - разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - у три до пет реченица представи себе или другог</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења 	<p>Немачки језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери.</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика.</p> <p>Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена.</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа.</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности.</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Цртање по диктату 10. Превођење исказа у гест и геста у исказ 11. Повезивање звучног материјала са илустрацијама и текстом 12. Заједничко прављење и илустрованих и

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>недељи, исказивање времена</p>	<p>- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања - поставља једноставна питања и одговара на њих - изражава допадање или непопадање -учествује у заједничким активностима на часу</p>	<p>о времену и часовнику 18. Скретање пажње 19. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 20. Исказивање извињења и оправдања</p>	<p>Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа. Грамаички садржаји се уводе без детаљних грамаичких објашњења.</p>	<p>писаних материјала 13. Разумевање писаног језика 14. Писмено изражавање</p>
---	---	--	---	--

Граматички садржаји

1. Именице (Рецептивно усвајање рода, броја и падежа помоћу члана, наставака и детерминатива. Продуктивно коришћење номинатива, датива и акузатива једнине и номинатива и акузатива множине.)
2. Члан (Рецептивно и продуктивно усвајање одређеног и неодређеног члана уз именице.)
3. Негација (*kein* у номинативу и акузативу, *nichtnein*)
4. Заменице (Личне заменице у номинативу – продуктивно, дативу и акузативу једнине и множине – рецептивно)
5. Придеви (Описни придеви)
6. Предлози (Датив – *bei, mit, aus, vor*. Акузатив – *für*. Датив/акузатив – *in, an, auf*)
7. Прилози (*links, rechts, hier, dort, da, heute, morgen, jetzt*)
8. Глаголи (Презент најфреквентнијих слабих и јаких глагола, простих, изведених и сложених, помоћних глагола *sein* и *haben*, модалних глагола у потврдном, одричном и упитном облику једнине и множине)
9. Бројеви (Основни бројеви до 100)
10. Реченица (Основне реченичне структуре у потврдном, одричном и упитном облику.)

Предвиђен је један писмени задатак.

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за немачки језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их увести у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави немачког језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије верске наставе и грађанског васпитања.

Индивидуални образовни план

Право на ИОП има ученик који при учењу немачког језика има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

Право на ИОП има и ученик који учи немачки језик а поседује изузетне способности.

Француски језик

V РАЗРЕД

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 72 часа

Циљеви:
Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.
Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.
Стандарди:
<i>Разумевање говора</i>
Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.
<i>Разумевање писаног текста</i>
Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.
<i>Усмено изражавање</i>
Ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.
<i>Писмено изражавање</i>
У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.
<i>Интеракција</i>
Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Задаци:
Разумевање говора
На крају петтог разреда ученик треба да:
- разуме краће дијалоге (до 7 реплика / питања и одговора), приче и песме о темама предвиђеним наставним програмом
- разуме изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад
- разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих и прилагођених текстова после 2-3 слушања;
Разумевање писаног текста
Ученик треба да:
- разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова
- разуме краће текстове (до 80 речи), који садрже велики проценат познатих језичких елемената
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, где, шта, када, ...).
Усмено изражавање
Ученик треба да:
- у неколико реченица даје своје мишљење и изражава ставове
- ступа у дијалог, постављањем и одговарањем на питања;
- представи себе или другог
- опише неку ситуацију, слику, лице, предмет
Интеракција
Ученик треба да:
- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези с контекстом учионице, као и о свим осталим темама предвиђеним наставним програмом
- учествује у заједничким активностима и комуникацији на часу – рад у пару, у групу;
- тражи разјашњења када нешто не разуме.
Писмено изражавање
Ученик треба да:

- пише реченице и краће текстове (до 50 речи)
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела;
- пише пригодне честитке, поруке и електронска писма користећи модел;
- пише своје личне податке и податке других особа – име, презиме, адресу;
- прави спискове с различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана, ...)
Знања о језику
- препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом;
- -поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине;
- -користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);
- схвата значај познавања језика.

Модул	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
-------	-----------------	------------------------	----------------------------	----------------------

<p>-Здраво!</p> <p>-Забава</p> <p>--Дупли клик</p> <p>-Свет тинејџера</p>	<p>Усвајање основних знања из француског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика.</p> <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -разуме изразе које наставник употребљава -разуме краће дијалоге и монолошка излагања -разуме једноставне песме и усмене кратке поруке и реагује на њих -савлада даље технике читања у себи и гласног читања - упозна даље правила графије и ортографије - разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - представи себе или другог - реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања - поставља једноставна 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и непопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења о времену и часовнику 18. Скретање пажње 19. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 20. Исказивање извињења и 	<p>Француски језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери.</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика.</p> <p>Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена.</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа.</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности.</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији:</p> <ul style="list-style-type: none"> -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. <p>Ученик се упућује у законитости усменог и писменог кода и њиховог међусобног односа.</p> <p>Граматички садржаји се уводе без</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање
---	---	---	--	--

	питања и одговара на њих - изражава допадање или недопадање -учествује у комуникацији на часу - опише неку ситуацију, слику, лице, предмет	оправдања	детаљних граматичких објашњења.	
--	--	-----------	---------------------------------	--

Граматички садржаји

Ученици треба да разумеју и користе:

1. Презентативе *c'est/ce sont/ce n'est pas/ce ne sont pas; voici/voilà ; il y a/il n'y a pas*

(*de/d'*): *C'est ma soeur. Ce sont mes parents. C'est la ferme de mes grands-parents. Ce sont leurs poules. Ce ne sont pas leurs vaches. Voici Miki, notre chien. Voilà nos chats. Il y a cinq chats, mais il n'y a pas de souris!*

2. Средства која указују на лице:

а) личне заменице у функцији субјекта (и испред глагола који почиње усамогласником):

J'habite Novi Sad. Nous avons des amis en France. Ils ont des jeux de société. Le jeu qu'elles adorent, c'est...

б) наглашене личне заменице (усамљене): *Qui veut effacer le tableau ? - Moi! Qui a trouvé ce chaton ? - Elles ! Qui ira au supermarché? Pas nous!*

в) личне заменице у функцији директног и индиректног објекта (ненаглашене личне заменице за прво и друго лице): *Tu m'écoutes ? Elles vous connaissent bien. Je te donnerai mon devoir.*

(затрећене лице): *Tu l'aimes beaucoup? Vous pouvez le dire à Marta? Nous les voyons souvent. Il lui fait des misères, puis il lui donne des bonbons! Je leur écris tous les jours.*

3. Актуализаторе именице (члан - одређени/неодређени/нулти, демонстративе,

посесиве, квантификаторе): *Le pays où nous avons passé nos vacances, c'est la Suisse. C'est un très beau pays. Il y a des lacs et des montagnes. Sur cette photo, c'est mon copain Pierre: il est guide. Ces deux filles sont ses soeurs: Marie est infirmière, elle a 23 ans; Sophie est étudiante, elle a 20 ans.*

Модалитет реченице: афирмацију, негацију, интерогацију (која садржи афирмацију и

негацију, као и потврдни одговор *si*): *ne/n'.... pas/personne/jamais/rien, губљење ne/n' у*

фамилијарном говору): *On va au cin ma ce soir. Je t'invite Je ne veux pas venir avec toi/Je veux pas.... Je n'aime pas tes amis/ J'aime pas... Je ne vois personne... Ils ne font jamais ce que je*

propose .... Tu ne veux rien me dire ? Vous tes toujours à ... ? Vous ne devez pas prendre le train de midi? Si! Est-ce que vous connaissez X? Savez-vous où je peux trouver X, s'il vous plaît? Quand est-ce qu'il revient? Pourquoi partez-vous si tôt?

4. Тотално индиректно питање и индиректни говор (изјавне реченице), са глаголом

главнереченицеупрезентуиндикатива (<i>demander si, dire que, ajouter que, écrire que</i>): <i>Elle demande si on peut fermer la fenêtre. Elle dit qu'il fait froid.</i>	
5. Средстваисказивањепросторниходноса: <i>ici/là/là-bas; en haut/en bas; à gauche/à droite/en face/tout droit.</i>	
6. Квалификацију	
- помоћукомпаративасупериорности/инфериорности/једнакостиисуперлатива: <i>Je suis plus fort que toi! Il est moins rapide que sa soeur. Ils sont aussi intelligents que leurs parents. Cest ma meilleure ami. Cest le plus grand musée du monde.</i>	
- помоћукомпаративног comme: <i>Je suis comme toi!</i>	
Детерминацијупомоћурелативнихреченица (релативнезаменице <i>qui, que, où</i>): <i>Le village que nous avons visité s'appelle ...; le village qui se trouve au bord du Danube s'appelle...; le village où est né mon père s'appelle....</i>	
7. Средстваисказивањевременских	
- временскеиндикаторе <i>hier, demain, en ce moment/à ce moment-là ; aujourd'hui/ce jour-là,</i>	
- везнике <i>quand, lorsque</i> ивезичкиизраз <i>pendant que.</i>	
8. Глаголскеначинеивремена:	
- презент, сложениперфект, имперфект, футурпрвииндикатива, каоиперифрастичне конструкције: блискифутур, прогресивнипрезент, блискапрошлост: <i>Je lis beaucoup: ce livre, je suis en train de le lire maintenant; ce roman, je viens de le finir; cette BD, je vais la lire pendant les vacances;</i>	
- презентсубјунктиваглаголапрвегрупе (после <i>il faut que</i>): <i>Il faut que tu racontes a à ton fr re, каоирецентивно: Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives;</i>	
- презенткондиционала (уизражавањусугестије/савета): <i>On pourrait lui montrer ma bibliothéque!</i>	
- императив <i>sois, soyez.</i>	
9. Личнеглаголскеобликеибезличнеглаголскеобликесаинфинитивномдопуном,	
директноипрепозиционалном: <i>Ils veulent aller au cinéma. Il faut travailler plus. Je dois travailler. Je peux travailler. Il apprend à parler fran ais.</i>	
- Употребуглаголскихизраза <i>avoir la permission de, avoir le temps de: Nous avons la permission de rester jusqu'à minuit! Je n'ai pas le temps de ranger ma chambre, je suis en retard.</i>	

	10. Средства за исказивање логичких односа:	
	- узрок: <i>Pourquoi tu ne viens pas avec nous? Parce que je n'ai pas fini mon travail. Il part car il est fatigué. J'ai compris cette phrase grâce à ta mère!</i>	
	- последица: <i>Il ne fera pas beau, il faut donc organiser la fête dans un restaurant.</i>	
	- опозиција: <i>Je sais chanter, mais pas danser. Ma soeur, au contraire, adore la danse.</i>	
Предвиђен је један писмени задатк у другом полугодишту.		

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за француски језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави француског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије, техничког и информатичког образовања, физичког васпитања, верске наставе и грађанског васпитања.

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама

ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.
Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.
Општи стандарди
Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.
Посебни стандарди
<i>Разумевање говора</i>
Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
<i>Разумевање писаног текста</i>
Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
<i>Усмено изражавање</i>
Ученик самостално усмено изражава садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
<i>Писано изражавање</i>
Ученик у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода.
<i>Интеракција</i>

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.
Знања о језику
Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ

Представљање себе и других;
Поздрављање;
Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама);
Молбе и изрази захвалности;
Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности;
Изражавање допадања/недопадања;
Изражавање физичких сензација и потреба;

Именовање активности (у вези са темама);
Исказивање просторних односа и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>);
Давање и тражење информација о себи и другима;
Тражење и давање обавештења;
Описивање лица и предмета;
Изрицање забране и реаговање на забрану;
Изражавање припадања и поседовања;
Тражење и давање обавештења о времену на часовнику;
Скретање пажње;
Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања;
Исказивање извињења и оправдања.

a. Властите именице, посебно имена људи и географски називи хиспанског говорног подручја <i>Miguel, María, Pedro, Elena, Juan, etc.; España, América Hispánica/Latina, etc.</i>
б. Заједничке именице с променом у члану и другим детерминативима - (<i>el libro, este libro, mi libro, los libros, estos libros, mis libros</i>)
2. Придеви - рецептивно и продуктивно
a. Поређење придева: <i>comparativo y superlativo relativo: más bonito que, el más bonito</i>
б. Придеви са апокопом: <i>un gran actor, un buen amigo</i>
3. Личне заменице - рецептивно и продуктивно
a. у функцији субјекта: <i>yo, tú, él, ella, nosotros, vosotros, ellos, ellas, Usted, Ustedes</i>
б. у функцији објекта, ненаглашене: <i>me, te, le, la, lo, nos, os, les, las, los</i>
в. у функцији објекта, наглашене: <i>a mí, a ti, a él, a ella, a nosotros, a vosotros, a usted, a Ustedes</i>
г. заменице: <i>se</i> (повратни глаголи и глаголи са "лексичким <i>se</i> "): <i>lavarse; tratarse de ...</i>
4. Предлози (и рецептивно и продуктивно)
<i>de, a, sin, con, conmigo, contigo, sobre/encima de, bajo/debajo de, cerca de, lejos de, etc.</i>
5. Глаголи:
a. Садашње време правилних глагола <i>-ar, -er, -ir</i> и најфреквентнијих глагола са променом у основи: <i>decir, traer, poner, etc. Presente del indicativo</i> - и рецептивно и продуктивно у свим глаголским лицима
б. <i>Imperativo</i> и <i>presente del subjuntivo</i> горе наведених глагола (у негираним императивним конструкцијама и у формалном стилу обраћања: <i>habla/hable/hablad/hablen/no hables/nos hablen/no habléis</i>) - и рецептивно и продуктивно
в. Прошла времена (само у индикативу): <i>Pretérito perfecto simple (pretérito indefinido); Pretérito imperfecto; Pretérito perfecto compuesto</i> : - фреквентни правилни глаголи и одређени број најфреквентнијих неправилних глагола у свим глаголским лицима (<i>hablar, comer, beber, pensar, trabajar, escribir, leer, vivir, jugar, viajar, estudiar//ser, estar, tener, ir, traer, decir, venir, etc ...</i>) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе <i>El fin de semana pasado visité a mis abuelos.</i> <i>Lo siento, se me olvidó la tarea en casa.</i> <i>Cuando era pequeña, me gustaba jugar con las muñecas.</i> <i>¿Has terminado la tarea?</i>
г. Модални глаголи (у горе наведеним глаголским временима) - и рецептивно и продуктивно као комплетне фразе, у конструкцијама са инфинитивом и са именским додацима: <i>poder, querer, saber, tener que, gustab</i> <i>Me gusta este libro.</i> <i>¿Puedo salir?</i> <i>Quiero viajar a México.</i> <i>Tengo que estudiar mucho.</i>
ђ. Безличне конструкције са субјунктивом

<i>Es importante que estudies lenguas extranjeras.</i>
<i>Es necesario que duermas bien.</i>
е. Личне конструкције са презентом субјунктива (само рецептивно)
<i>Te recomiendo que viajes a España.</i>
ђ. Футур (и рецептивно и продуктивно)
<i>Este verano viajaré a España.</i>
ж. Основни глаголски изрази (и рецептивно и продуктивно)
<i>tener que + infinitivo/, deber + infinitivo, hay que + infinitivo, hay + imenica (hay mucha gente aquí)</i>
6. Прилози (и рецептивно и продуктивно)
а. Формирање прилога помоћу суфикса - <i>mente</i> (из основног речника).
б. Прилози за време: <i>ahora, siempre, a menudo, con frecuencia, nunca, a veces, de vez en cuando, etc ...</i>
в. Прилози за количину: <i>mucho, poco, bastante, suficiente (mente).</i>
г. Прилози за начин: <i>bien, mal, así, de tal manera, rápido, despacio, voluntariamente.</i>
д. Прилози и предлошки изрази за место и правац кретања: <i>aquí, allí, en la calle, en casa, en iglesia, a casa, a clase, etc.</i>
7. Бројеви: основне преко 1000, редне до 5 (primer(o(s))/primera(s), etc.)
8. Упитне реченице (и рецептивно и продуктивно):
а. са упитном речи (<i>¿Quién?, ¿Cuándo?, ¿Cómo?, ¿Dónde?, etc.</i>) ,
б. које захтевају одговора да/не (<i>sí/no</i>)
9. Негација (и рецептивно и продуктивно)
<i>No trabaja hoy.</i>
<i>No quiero ir al cine esta tarde.</i>

Глобална структура годишњег програма
Шпански језик – 5.разред

Трајање (у	Садржај	Начин остваривања	Врсте активности
---------------	---------	-------------------	------------------

часовима)			
2	Introducción	Уводни часови су предвиђени за упознавање ученика са шпанским језиком, који уче по први пут. Такође се упознају са градивом које ће се обрађивати у току школске године.	Интеракција ученика са наставником, рад у групама.
8	Volando voy, volando vengo...	Уче се основе шпанског језика, а у пријатној атмосфери ученици савладавају шпански алфабет, нека од правила ортографије, уче како да представе себе на новом језику и који су то начини поздрављања. Децу треба охрабривати да се сама јављају, да изговарају нове речи и конструкције, без страха од почетног неуспеха.	Звучни материјал, рад у паровима и групама, понављање научених конструкција, уочавање правила.
9	Dime con quién vas, te diré quién eres	У овој фази, ученици се уче да постављају једноставна питања и да на њих одговарају, да у кратким реченицама опишу другу особу и изразе свој став у вези ствари које им се свиђају. Упознају се са одређеним аспектима свог окружења, као што су дани у седмици и професије. Битно је да се ученици заинтересују за теме и да се на тај начин подстакне лакше усвајање.	Рад у групама и паровима, слушање звучног материјала, повезивање група речи, вежбе из граматике.

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

9	Caminando por la calle...	Ученици треба да су овладали основним правилима, на која се надограђује нови материјал. Усвајају се изражавање времена, нова граматичка и ортографска правила.	Звучни материјал, рад у паровима и групама, понављање научених конструкција, уочавање правила.
9	¡Marcha, queremos marcha!	Нови граматички садржаји се уводе без детаљних објашњења, осим у случају да ученици сами на њима не инсистирају. Ученици се у пријатној атмосфери подстичу да говоре о својим осећањима, али се уче и животни аспекти, као што су храна и бројеви.	Слушање звучног материјала, повезивање група речи, групни рад читање једноставог текста, мини дијалози.
9	¡Feliz cumpleaños!	Ученицима који први пут уче језик, треба, понекад, кроз игру и на други занимљив начин, привући пажњу и заинтересовати их за градиво. Кроз повремене провере знања (нпр. мини квизове или тестове), треба им усадити навику о редовном учењу нових материјала. Уче се бројеви, делови куће, неке врсте животиња и нове граматичке конструкције.	Групни рад, интеракција наставник-ученик, читање, звучни материјал.

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

9	El mundo es un pañuelo	Увођење нових граматичких и ортографских правила, на начин прилагођен нивоу знања ученика. Неке од већ обрађених тема се проширују, а учи се о клими и временским приликама.	Вежбе у пару и групама, слушање звучног материјала, понављање стеченог знања, читање.
8	¡A mover el cuerpo!	Уз презентовање нових садржаја у оквиру ове области, ученике треба упутити у предвиђени писмени задатак у овом периоду учења. Ученици треба да знају да је писмени задатак саставни део процеса учења који не треба да буде стресан по њих.	Рад у групама и пару, слушање аудио материјала, мини вежбе писања као увод у писмени задатак.
9	¡Preparados, listos, ya!	У већ устаљеној атмосфери, ученици су слободни да износе своја мишљења о темама, од којих су неке обрађиване у претходним наставним областима. Кроз њихово активно учешће, говори се о деловима гардеробе, спортским активностима и новим граматичким и ортографским правилима.	Мини дијалози, рад у групама и паровима, читање прикладних текстова, слушање аудио материјала.
Укупно часова: 72			

Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

Циљеви и задаци:

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православно погледна свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) овухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже измђу заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

Садржај програма	Бр.час	Активности наставника у образовно васпитном раду	Активности ученика у образовно васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
<p>1. Припрема света за долазак Сина Божијег у свет Први човек је прекинуо с' Богом и на тај начин је осудио себе и сьву творевину на смрт; Бог није одустао од свог шплана да створени свет живи вечни, иако је први човек одбио да има заједницу с' Богом; Бог је променио начин остварења тог плана, али не и сам план да се преко човека оствари јединство Бога и створене природе; Једини начин да се то оствари у новонасталим условима када су сви људи самим рођењем постајали смртни и зато нису могли да буду посредници између света и Бога јесте да Бог постане човек.</p>	4	Препричавање библиске историје од пада Адама до позива Аврама да напусти родитељски дом и пође за Богом	Расвијање код деце осећаја за припадност заједници и литургијском начину живота. човека према Богу и другом човеку	Индивидуални фронтални	да уоче да Бог није одустао од остварења свог првобитног плана о свету, који се огледа у сједињењу свих створених бића са Богом преко човека
<p>2. Стари завет између Бога и света кроз изабрани народ избор Аврама и његових потомака као почетак цркве, тајне Христове; историја жртвовања</p>	5	Препричавање библиске историје везане за Аврама	Расвијање код деце осећаја за припадност заједници и литургијском начину живота.	Индивидуални фронтални	да уоче да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе да уоче да Бог поштује човекову слободу, али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање
<p>Исход од стране Аврама као праслика страдања</p>			85		

<p>Божијег Сина за спасење света; старозаветни догађаји и пророчка сведочанства о рођењу, страдању и васкрсењу Сина Божијег као човека за спасење света.</p>					
<p>3. Аврам, родоначелник јеврејског народа, праслика Христа као главе цркве обрезање као израз заједништва Аврама и његових потомака с Богом као праслика крштења у Христу; Сваки који се роди од смртог човека Адама рађа се за смрт, а сваки рођен од Христа Сина Божијег рађа се за живот; разлика између јеврејског народа и старозаветне цркве од незнабожачких народа као праслика разлике између Христове цркве и осталог света; Људски напори у циљу проналажења спасења од смрти мимо остварења личне заједнице с Богом који је личност и који се открива у старозаветној цркви.</p>	<p>12</p>	<p>Препричавање библиске историје везане за Аврама</p>	<p>-Схвата повезаност својстава створене природе и Божије благодати</p>	<p>Индивидуални фронтални</p>	<p>да изграде свест да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али вечни живот зависи од слободе човека и његове заједнице са Богом</p>

<p>4. Мојсијев закон као припрема и водич ка Христу циљ давања закона људима јесте да се покаже да је слобода човекова избор између Бога и природе и да од тога избора зависи постојање или непостојање човека; кроз старозаветни закон се открива Христос, тј. Тајна Христова као заједница слободе Бога и човека; погрешно схватање закона као да је он довољан за спасење; спасење света је у оваплоћењу Сина Божијег као човека а не у испуњењу закона</p>	<p>10</p>	<p>Читање делова из Старог Завета и тумачење из перспективе новозаветних догађаја и указивање да он има смисао у односу човека према Богу и другом човеку</p>	<p>Ученици треба да уоче да у хришћанству нема сукоба и искључивости између једног и многих.</p>	<p>Индивидуални фронтални</p>	<p>да развије свест да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим посредством човека и да тако живи вечно</p>
<p>5. Старозаветни мотиви у православној иконографији православна иконографија показује јединство старозаветне и новозаветне цркве; спасење света и људи ће бити на крају историје кад Христос поново дође у сили и слави и кад васкрсну сви људи у Христу, а природа се преобрази из смртне у бесмртну.</p>	<p>5</p>	<p>Описивање и објашњење икона Старог Завета и јединства старозаветне и новозаветне Цркве кроз иконе</p>	<p>-Схвата повезаност својстава створене природе и Божије благодати - Отворено и радознано поставља питања.</p>	<p>Индивидуални фронтални</p>	<p>да развије способност уочавања сличности у структури страозаветне и новозаветне цркве</p>

Напомена: у току школске године планирана је посета храму Св. Ђорђа на Лазареву суботу, као и учешће на Литургији у неком

Редни број	Наставна тема	Број часова
1	Упознавање основних елемената програма	6

од
храм
ова,
у
зави
снос
ти
одоб
јекти
вних

могућности (удаљеност, време, могућност организовања итд).

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци

Општи циљ предмета

Општи циљ предмета је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Задаци предмета

- подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређивање услова школског живота кроз праксу;

- упознавање школских правила и процедура

- разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела;

- упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе;

- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења;

- обучавање техникама групног рада;

- развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања.

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

2	Сагледавање услова школског живота	4
3	Избор проблема на коме ће севрадити	1
4	Сакупљање података о изабраном проблему	8
5	Активизам и партиципација – план акције	12
6	Јавна презентација плана акције	1
7	Осврт на научено -евалуација	4

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1.Упознавање основних елемената програма	6	-разговарају, -цртају, -дискутују, -изводе закључке	Презентује програм, уводи ученике у предмет,	-радионичарска, -симулацијска -интерактивна , -игровна	-размена мишљења о заједничким очекивањима, потребама, захтевима и тешкоћама везаним за остваривање програма грађанског васпитања - омогућавање слободе изражавања мишљења и ставова, -оспособљавање за активно и одговорно учешће у животу и раду школе и друштва, -проширивање практичних знања о демократији, њеним принципима и

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

					вредностима, -схватање међусобне повезаности права, дужности, правила и закона, -обучавање техникама групног рада- група - тим
2. Сагледавање услова школског живота	4	Разговарају, -износе сопствене идеје и мишљење, -читају штампане изворе, -симулирају	Води разговор –наводи на тему, упознаје са правима и одговорности у школи	Радионичарска, -интерактивна, -истраживачка, -тимска, -мале групе, -игра улога	-слободно изражавање, -упознавање школских правила и процедура -упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе, -развијање комуникацијских вештина, -упознавање и вођење ученика са и кроз демократске процедуре одлучивања како би дошли до заједничког решења проблема за које се залажу
3. Избор проблема на коме ће се радити	1	Разговарају, -цртају, пишу, -изводе закључке, -бирају	Мотивише, упућује, ствара ситуације,	-радионичарска, -групна, -тимска	-слободно, демократско изражавање сопствених идеја, -слободно аргументовање ставова и идеја

4. Сакупљање података о изабраном проблему	8	Истражују, -прикупљају податке, -интервјуишу, -фотографишу, -пишу, -дискутују, анализирају,	Координира радом помаже у стварању тима и групе, упућује на изворе сазнања	-радионичарска, -тиски рад, -истраживачки рад, -групни, -интерактивна , улоге, -симулативна	-подстицање ученика да креативно и дивергентно мисле о могућим начинима за постизање њихових циљева, -развијање
---	---	---	--	--	--

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

		-изводе закључке			комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења, -припремање ученика за различите ситуације са којима се раније нису суочавали, као што су разговори са представницима школе, локалне средине итд.
5. Активизам и партиципација-План акције	12	-разговарају, -илуструју, -класификују податкле, -дискутују, -пишу, -размењују мишљења, -играју улоге, -бирају, -трагају за заједничким ставовима и доносе закључке	Координира радом помаже у стварању тима и групе, упућује на изворе сазнања	-радионичарска, -интерактивна, -игровна, -улоге, -тимски рад, -кооперативни рад, -"мозгалица", -групна дискусија	-да науче не шта да мисле, него како да мисле -да активно и самостално учествују у свим активностима, -да разумеју суштину тимског рада-чија је специфичност подела улога међу члановима тима, тако да свако обавља само одређени вид активности, а сви заједно доприносе решењу проблема на коме тим ради, -боље разумевање нових и непознатих ситуација и за ублажавање страха од непознатог, као ометајућег фактора у различитим приликама јавног наступа.
6. Јавна презентација плана акције	1	Презентују, -одговарају на питања, -бране своје ставове,- -изводе закључке	Ослобађа од треме, развија слободно мишљење	Симулативна, Самосталан рад	-упознавање свих структура школе, родитеља, са оствареним резултатима

					програма
7. Осврт на научно - евалуација	4	Разговарају, -процењују, -закључују	Слуша, изводи закључке	-интерактивна, демонстративна, -игровна	-развијање способности процењивања и критичког мишљења о свом раду, раду групе и тима

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗБОРНИ СПОРТ

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗБОРНИ СПОРТ СПОРТ	Уводни час	обрада	увежбавање	теорија	провера	укупно
О Д Б О Ј К А	1	8	24	1	2	36

Наставни садржаји	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у баспитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
ЕЛЕМЕНТИ СПОРТСКЕ ИГРЕ	36	-вежбање -анализирање -поређење -трчање -скакање -пешачење	-анализирање -поређење -показивање -објашњавање	демонстрација -дијалог -физичко вежбање -турнир -излет	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и

					рад -развијање основних моторичких активности -развијање такмичарског духа
--	--	--	--	--	--

В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота.

Задаци:

- развијање образовања за заштиту животне средине
- развијање вредности, стегова, вештина и понашања у складу са одрживим развојем
- развијање здравог односа према себи и другима
- на основу стечених знања изабрати квалитетне и здраве стилове живота
- примењивање рационалног коришћења природних ресурса
- стицање способност за учовање формулисање, анализирање и решавање проблема
- развијање радозналости, активно учествовање и одговорност
- развијање свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине

Р.Б.	Наставна тема	обрада	понављање	вежбе	провера	укупно
1.	Положај и улога човека у природи	4	3	3	1	11
2.	Природна богатства и одрживо коришћење	3	2	0	1	6
3.	Извори и последице загађивања животне	5	3	5	1	14

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

	средине					
4.	Биодиверзитет-биолошка разноврсност	2	1	1	1	5

Редни број теме	Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Оперативни задаци извођења програма
1.	Положај и улога човека у природи	11	слушају, причају, посматрају, демонстрирају, закључују	-подстиче на размишљање о положају и улози човека у природи -развија радозналост	-фронтални -индивидуални -групни	-да ученици развијају образовање о заштити животне средине
2.	Природна богатства и одрживо коришћење	6	слушају, причају, закључују	-подстиче на размишљање о природним богатствима -развија радозналост и одговорност	-фронтални -индивидуални -групни	-да развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем -да развијају здрав однос према себи и другима -примењују рационално коришћење природних ресурса
3.	Извори и последице загађења животне средине	14	слушају, причају, посматрају, закључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о изворима и последицама загађења животне средине -развија радозналост и одговорност и свест о личном	-фронтални -индивидуални -групни	-да препознају изворе загађења и уочавају последице -да стичу способност за уочавање и решавање проблема -да развијају радозналост, активно учествовање и одговорност

				ангажовању		
4.	Биодиверзитет-биолошка разноврсност	5	слушају, причају посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о биодиверзитету -развија радозналост и здрав однос према себи и другима	-фронтални -индивидуални -групни	-да поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине и биодиверзитета

Начин остваривања програма (методе и технике)

Програмски садржаји, поред основног теоријског приступа, поседују и активан који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм, пружа могућност за креативан начин реализације према могућностима школе. Применом различитих метода (вербалне, текстуалне, демонстративне, илустративне) наставник усмерава интересовања и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Увод	3	-Активно слушање -Учешће у разговору -Гледања илустрација	Објашњава, сугерише, мотивише, подстиче	-наративна - илустративна -дијалогска	-Разумевање појма прошлости -уознавање начина проучавања прошлости

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

					-примењивање временских одредница
Живот у праисторији	6	-Активно слушање -Истраживање -Илустровање -Упоредивање -Закључивање	Објашњава, наводи, сугерише, анализира, усмерава, подстиче	-наративна - илустративна -дијалогска -текстуална -истраживачка -рад у пару -рад у групи	-Разумевање временског оквира Праисторије -Схватање промена начина живота људи током развоја -Улога човековог ума у развитку цивилизације
Живот на Старом Истоку	9	-Активно слушање -Истраживање -Читање историјских извора -Илустровање -Анализа документарног филма -Закључивање	Објашњава, наводи, сугерише, анализира, поставља проблем, упућује на изворе	-наративна -дијалогска -демонстративна -илустративна -текстуална -истраживачка -рад у групи -рад у пару	-Схватање историјског тренутка распадања првобитне заједнице и настанка државе -Разумевање разлика између класа -Разумевање различитог начина живота људи у свакој класи -Разумевање појма роб
Живот у Старој Грчкој	9	-Активно слушање -Истраживање -Анализа филма -Анализа текста -Закључивање -Упоредивање	Објашњава, поставља проблем, подстиче, упућује на изворе, сугерише, анализира	-дијалогска -демонстративна -наративна -илустративна -текстуална -истраживачка -рад у групи и пару	-Схватање врста ропства - Разумевање напретка цивилизације у Европи -Критичка анализа класа на основу филма -Разумевање разлика у класама Старе Грчке и њених полиса
Живот у старом Риму	9	-Активно слушање -Истраживање -Читање и анализа историјских извора -Илустровање -Упоредивање -Закључивање	Објашњава, наводи, сугерише, анализира, мотивише, проверава, упућује на изворе, поставља проблем	-демонстративна -илустративна -дијалогска -наративна -текстуална -истраживачка -рад у групи и пару	-Разумевање начина живота у Риму -Разумевање појма класично ропство -Живот класа у Риму- анализа класног друштва

Циљ изучавања наставног предмета Свакодневни живот у прошлости је културни напредак и хуманистички развој ученика као и да допринесе разумевању прошлости не само владара и славних личности, већ и обичног народа-

Задаци изучавања наставног предмета Свакодневни живот у прошлости је да разумеју живот у прошлости да уоче сличности и разлике у животу људи на различитом простору и различитим епохама праисторије и Старог века

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ, ВАЈАЊЕ

Циљ и задаци

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

Оперативни задаци

- коришћење различитих техника и средстава за креативно изражавање
- развијање способности ученика за визуелно памћење
- покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик- боја, простор, композиција;
- посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности;
- развијају љубав према ликовном наслеђу;

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

- пратити интересовања за посећивањем музеја, изложби и јачање потреба ученика за чување културних добара
- развијају способност за креативно и апстрактно мишљење;
- развија моторичке способности ученика инавиек за лепо писање;
- развијају способност сарадње и самопоуздања у тимском раду;

САДРЖАЈ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА		ПР. ВЕЖБА	ЕСТ. АНАЛИЗА И ПРОЦЕЊИВАЊЕ	УКУПНО
1.	ЦРТАЊЕ	11	1	12
2.	СЛИКАЊЕ	12	0	12
3.	ВАЈАЊЕ	11	1	12
УКУПНО:				36

Трајање	садржај	Начин остваривања	Активности наставника	Активности ученика	Циљеви и задаци садржаја програма
---------	---------	-------------------	-----------------------	--------------------	-----------------------------------

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>10+2 10+1+1</p>	<p>Цртање -врсте и својства линија (2) -линија као средство за стварање различитих квалитета површина (2) -естетско процењивање (1) -однос величина(2) -лепо писање са калиграфијом (2) -компоновање више римичких целина у простору (2) -естетско процењивање (1) Сликање -својства сликарских материјала и подлога (2) -ритмичко компоновање боја и облика (2) -коришћење разних материјала за компоновање (2) -визуелно споразумевање (2) -временски и просторни нивои (цртани филам,стрип) (2+1) -сликање,естетско процењивање (1)</p>	<p>- објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација - показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима - индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије) - објашњавање, разговор - демонстрирање осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - посета позоришту - кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским</p>	<p>- представљање садржаја рада - разговори са ученицима (питања, дијалози, дискусије)- вежбање основних цртачких техника - усмеравање на самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу - рад у групама са поделом задатака - естетска анализа, самовредновање и оцењивање од самих ученика - ест. анализа и самовредновање - припрема сценографије за школске манифестације - израда паноа, плаката - самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу у моделовању, рад у групи, рад у пару - примена конвексних и</p>	<p>- усвајање и систематизација изложеног градива као и његова практична примена - разговори са наставником (питања, дијалози, дискусије)- вежбање различитих врста линија и површина и цртачких техника - покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло- тамно, облик- боја, простор, композиција - вежбање основних сликарских техника - сакупљање репродукција, формирање збирки - посматрају и естетски доживљавају дела ликовне уметности; развијају љубав према ликовном наслеђу - практична примена усвојеног градива кроз израду плитког рељефа и слободне скулптуре - развијају способност за креативно и</p>	<p>- стварање различитих вредности линија и површина - опажање ритма линија, боја, облика - развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства - развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу - подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем</p>
--------------------------------------	--	---	--	---	--

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

		материјалима и		апстрактно мишљење; -развијају способност сарадње и самопоуздања у	музеја, изложби, као и за чување културних добра и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде
10+1+1	Вајање - вајање, врсте вајарског материјала (4) -везивање тродимензионалних облика у простору (2) -слободно компоновање (2) -обликовање употребних предмета(ситна пластика, накит) (2+1) -вајање, естетска анализа (1)	техникама - репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика - демонстрација рада у појединим материјалима- глина, глина мол... - индивидуални, рад у пару и групи са ученицима - рад по природи - коректура и естетска анализа	конкавних форми - дијалози, дискусије, естетска анализа и самовредновање	тимском радус	-опажање боја -асоцијације у низу покретнесликe:боје, мрље, цртежи, облици -стварање различитих вредности форме (конвексно, конкавно, отворено, затворено) - чврсти материјали, меки - упознавање са ситном пластиком

ХОР И ОРКЕСТАР

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА : 1 час недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ : 36 часова

Учешћем у хору млада личност сагледава вредности заједничког рада у подстицању одређеног уметничког задатка. Хор је најмасовнији вид колективног музицирања у основној школи и од његовог рада зависи углед школе. Од учесника хора се захтева јединствени приступ и рад свих ученика.

Хорско певање може бити :

- одељенско хорско певање
- разредно хорско певање
- хорско певање старијих разреда

Певање у хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности, учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, комуникацију са другим

члановима хора.

За овај рад веома је битно да се поштују основна начела вођења хора ради успешног израђивања и усавршавања хорског певања.

- прво и основно начело је музикалност и слух
- други елеменат је дисциплина у погледу увежбавања хорских песама и извођења
- треће начело је способност одабирања композиција према узрасту, музикалним способностима, менталитету и

темпераменту деоница. При том вашњу улогу игра и поднебље у којем се деца развијају.

У репертоар песама увек уносити нове композиције а обнављати и оне које саставу хора највише одговарају. Одабирање песама увек зависи од гласовних могућности и музикалности заинтересованих ученика. Тај посао мора да се обавља сваке године.

Разговор са хором о репертоару за предстојећу школску годину, значи да деца учествују у одабирању са наставником, преслушају песме и дају своје мишљење. Врло је важна и субјективна позиција ученика у раду и развијање демократичности као важног васпитног фактора, уз уважавање њиховог мишљења и критичког става.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

ХОР И ОРКЕСТАР

Циљ и задаци

Општи циљ наставе изборног предмета *хор и оркестар* је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Остали циљеви и задаци су:

да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима;

да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање;

да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука;

да подстиче стваралачко ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);

да развија критичко мишљење

. САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

а) *Певање песама* (учење по слуху и учење песме са нотног текста) различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика. Пожељно је повезивање садржаја песама са садржајима осталих наставних предмета уколико је могуће (ученици и школа, годишња доба, празници и обичаји, завичај и домовина, природа и околина, животиње...).

б) *Свирање*

- Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху и нотног текста на инструментима Орфовог инструментарија.

- На основу искуства у извођењу музике, препознати свирати делове песама.

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

<p>в) <i>Основе музичке писмености</i></p> <p>Кроз обраду песама информативно стећи појам це-дур и а-мол лествице, разлике између дура и мола, појам предзнака - повисилица, појам узмах и предтакт, такт 6/8, шеснаестина ноте у групи.</p>
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Слушање вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора, уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича.</p> <p>У слушаним примерима препознати различите тонске боје (гласове и инструменте), различит темпо, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената, као и композицију коју су слушали, а на основу карактеристичног одломка.</p> <p>Оспособљавати ученике да уоче вредности и улогу музике у свакодневном</p>
<p>СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Ритмичким и звучним ефектима креирање пратње за песме, стихова, користећи при том различите изворе звука.</p> <p>Креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици.</p> <p>Смишљање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених двотактних мотива.</p> <p>Импровизација мелодије на задани текст.</p> <p>Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија.</p>
<p>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p> <p>У програму изборног предмета истакнуто место има слушање музичких дела и активно музицирање (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоретски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела.</p> <p>Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу. При томе треба обухватити сва подручја предвиђена за тај разред и комбиновати разне методе у настави. Час посвећен само једном подручју и извођен само једном методом не може бити ни користан ни занимљив за ученике, што води ка осиромашивању садржаја и смисла предмета.</p> <p>Настава изборног предмета остварује се кроз:</p> <p>певање, свирање и основе музичке писмености;</p> <p>слушање музике;</p> <p>дечје музичко стваралаштво.</p> <p>Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.</p>
<p>Полазна опредељења при конципирању програма изборног предмета</p> <p>Слушање музике</p> <p>Стицање искуства у слушном разликовању звучних боја (људски гласови, музички инструменти).</p>

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

Навикавање ученика на пажљиво слушање музике.
Подстицање изражавања ученика о слушаном делу.
Упознавање музичког дела уметничког и народног стваралаштва.
<i>Певање песама по слуху и са нотног текста, увођење у основе музичке писмености</i>
Народне песме и игре; обичајне песме.
Дечје песме.
Утврђивање музичког речника у вези са јачином (p, mp, f, mf), брзином (adagio, andante, moderato, allegro) и постепеним динамичким прелазима из тишег у јаче и обрнуто (crescendo, decrescendo).
Савлађивање тонских висина.
Усвајање музичког писма и појмова: шеснаестина нота у групи, такт 6/8, а-мол лествица (природна и хармонска), појам предзнака - повисилица, узмах и предтакт.
Свирање и певање песама у функцији овладавања музичке писмености.
Извођење песама на мелодијским инструментима.
Понављање задатог мелодијског мотива (вежба памћења, развијање моторике).
<i>Свирање</i>
Оспособљавање ученика да се сналазе у једноставном нотном запису.
Стварање код ученика навике праћења и похађања концертних приредби.
Подстицање код ученика жеље да се активније баве музиком.
<i>Музичко стваралаштво</i>
Стално подстицање ученика на што изражајније певање и свирање научених песама.
Слободно импровизовање на инструментима Орфовог инструментарија.
Импровизовање дечје мелодије на властити или од стране наставника предложен стих.
Осмишљавање покрета уз музику.
Слободно музичко изражавање.
Препоручени садржаји изборног наставног предмета ученицима треба да пруже знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.
За успешну реализацију циљева и задатака изборног предмета потребно је створити одговарајуће услове.
Усвајање знања ученика зависи од добре организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан учесник на часу, а час изборног предмета треба да буде доживљај за ученике. Разним облицима рада, техникама и очигледним средствима ученицима се преносе знања и комбинују разне методе у настави.

Изборни предмет треба увек повезивати са музичким животом друштвене средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.
ЗАХТЕВИ ПРОГРАМА ПО АКТИВНОСТИМА
<i>Извођење музике</i>
При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њему блиских садржаја и доступних мелодијско-ритмичких целина, ширећи тиме њихов интерес и богатити их новим садржајима. Потребно је, такође, да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.
Наставник је слободан у избору предложених песама, али мора водити рачуна да у његовом раду буду заступљене народне, пригодне, песме савремених дечјих композитора као и композиције са фестивала дечјег стваралаштва.
<i>Свирање</i>
У петом разреду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су сада ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано јер можемо користити нотне примере појединих песама које су солмизационо обрађене.
Потребно је развијати дечје предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богати личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.
Путем властитих стваралачких покушаја дати детету да завири у "радионицу композитора" како би боље схватило вредност уметничког напора у стварању музичких дела.
<i>Слушање музике</i>
Композиције које се слушају морају својим трајањем, садржајем и музичким изразом да одговарају могућностима перцепције ученика. Код слушања дечјих песама потребно је да ученици уочавају и објашњавају текст, инструменталну пратњу и начин како је музика дочарала текст.
После слушаног дела потребно је са ученицима кроз разговор рашчланити и објаснити улогу извођача и инструменталне пратње у приказивању литерарног текста.
У избору инструменталних композиција треба бити обазрив и слушати оне у којима ће бити пуно израза, карактеристичних расположења и изразитог ритма, било да су програмског карактера или не.
<i>Музичко стваралаштво</i>
Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности, које се стичу у свим музичким активностима, а као резултат креативног односа према музици. Оно има велику васпитну и образовну вредност: подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.
Стваралаштво може бити заступљено кроз:

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

компоновање мелодије на задани текст;
састављање мелодије од понуђених двотактних мотива.
Ове активности треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела јер и најскромније музичке импровизације су педагошки оправдане.
<i>Праћење и вредновање ученика</i>
Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави изборног предмета, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.
Праћење ученика у настави мора се спроводити организовано. Оно треба да обухвати посебан развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у целини и објективно одређује степен на којем је ученик савладао програмске захтеве.
Смисао праћења наставе изборног предмета треба сагледати тако да се сваком ученику омогући развој у оквиру васпитно-образовног рада.
Певање у разредном хору има образовни и васпитни циљ. Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације. Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, упознавање нових речи, односа у природи и међу људима.
Разредни хор обухвата сва одељења истог разреда у школи.
Могу се основати:
групе певача вокалних солиста;
групе солиста инструменталиста, са којима се увежбавају соло песме, мали комади, дуети, терцети, квартети и мали камерни инструментални састави;
група љубитеља слушања музике - који ће слушати разна музичка извођења у школи или ван ње (концерте, радио и телевизијске емисије, музичке филмове и сл.);
група младих композитора, са којима се ради на развијању музичке креативности;
група младих етномузиколога, који ће прикупљати мало познате, или готово заборављене, песме средине у којој живе.;
Врсте активности које је могуће основати у школи, у односу на способности и интересовања ученика, одређене су интересовањем ученика.
Настава оркестра се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок флаутама, тамбурама, мандолинама или Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у изборној настави формирају се мали музички састави, као и хор и оркестар у већим саставима.
Да би се реализовао програм изборног предмета, користе се одговарајући уџбеници, приручници и збирке за поједине инструменте, као и

дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из изборног наставног предмета на школским и другим приредбама и такмичењима.

Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	Упознавање ученика са правилима понашања у школи Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељењски старешина -ученици -родитељи
-октобар	Упознавање својих и потреба других Изражавање сопствених и разумевање туђих осећања Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

	документације		
-новембар	Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе Грађење сарадничког односа у групи (разреду) Анализа успеха на крају I класификационог периода Сређивање педагошке документације	-разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	Решавање проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-јануар	Обележавање Дана Светог Саве Проблеми у учењу и савлађивању знања – грађење модела за превазилажење	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење Помоћ ученицима при укључивању у такмичења Разрешавање сукоба	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици-чланови ученичког парламента -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељењски старшина
-март	Грађење и јачање личних вредности и ставова Праћење ученика на такмичењима Сређивање педагошке документације	-едукативна радионица -разговор -евиденција у дневнику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

	Развој сарадничке комуникације у разреду (активно слушање других)		
-април	Анализа успеха на крају III класификационог периода Стресогене животне ситуације Учење и изградња одбрамбених механизма за превазилажење стреса Организовање родитељског састанка	-разговор -дискусија- -презентација -евиденција у дневнику	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник
-мај	Организовање и извођење екскурзије Ризична понашања (пушење, алкохолизам, наркоманија) Учење вредносних судова. Сређивање педагошке документације	-чишћење учионице -разговор -договор	- ученици -одељенски старешина -родитељи
-јун	Анализа успеха на крају школске године Анализа рада одељенског старешине Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-ученици -одељенски старешина

ОПЕРАТИВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Пожега – Београд - Пожега Калемегдан – ЗОО врт – Ботаничка башта- Храм Светог Саве- Авала	1	-Посматрање -Упоредивање -Дружење -Разговор (постављање питања и давање одговора)	Српски језик Географија Историја Ликовна култура Биологија	-уознавање на терену онога што је у 5. разреду научено из наведених наставних области -уознавање, проширивање и сагледавање географских објеката и појмова -уознавање и проширивање знања о културно -
		певање -уознавање -проширивање знања -корелација међу предметима	историјским елементима -уознавање са биљкама и животињама кроз геолошко-историјски развој -разгледање и	

ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ" - ПОЖЕГА-ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2013/2014

			уознавање фресака и других елемената ликовне културе	
--	--	--	--	--

Стручни вођа:

Одељенске старешине:

